

ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยชาวไทยต่อ
การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙

โดย

นางสาวกวิสรา พรหมกลีกร

วันที่..... 21 ต.ค. 2557
เลขทะเบียน..... ๐11๒๕๐

ภพ.

๙๑๐:๙๒1

๗ ๓๒๓๖

ชม.ภร.๕๕๓๓๓

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
พ.ศ.2552

**The Communication Factors Effecting Satisfaction of
Thai Tourists in Bangkok Tourism : A Case Study of Suan Luang Rama IX**

By

Miss Kawisara Promkasikorn

**A Study Report in Partial Fulfillment of the
Requirements for the Master Degree of Communication Arts
Department of Tourism and Entertainment Communication
Faculty of Communication Arts
KRIRK UNIVERSITY
2009**

มหาวิทยาลัยเกริก

คณะนิติศาสตร์

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวกวิสรา พรหมกสิกร

เรื่อง

ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ
การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง

เมื่อวันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

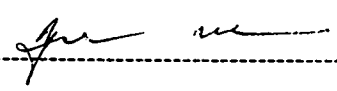
ประธานกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ)

กรรมการสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์อรทัย ศรีสันติสุข)

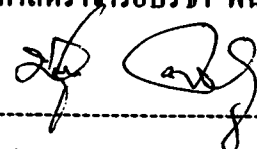
กรรมการสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์)

กรรมการสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา พันธุ์แน่น)

กรรมการสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์มุกดา อารยะเศรษฐากร)

หัวหน้าสาขาวิชา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ)

คณบดีคณะนิติศาสตร์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ)

หัวข้อสารนิพนธ์	ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙
ชื่อผู้เขียน	นางสาวกวิสรา พรหมกลสิกร
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง/ คณะนิเทศศาสตร์/มหาวิทยาลัยเกริก
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙ 2) เพื่อศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล, รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙ และ 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ คือสอบถามประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวสวนหลวง ร.๙ จำนวน 100 คน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ, ค่าความถี่ และ ค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-45 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้ 10,000-20,000 บาทและอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า

1. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ ในระดับมาก
2. ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ได้แก่ เพศ, อายุ, อาชีพ ยกเว้น ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(2)

3. รูปแบบและลักษณะการทอเกี่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักทอเกี่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ วัตถุประสงค์, ประเภทของนักทอเกี่ยว, ระยะเวลาในการทอเกี่ยว

4. ปัจจัยการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักทอเกี่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ได้แก่ สื่อที่ได้รับ และ การให้บริการของเจ้าหน้าที่

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ รศ.ดร.สมควร กวียะ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่ง ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข ทำให้ผู้ศึกษาสามารถทำสารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเกริกทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาการทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณบุคคลที่ช่วยเหลือในสวนหลวง ร.๙ ทุกท่าน และ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในช่วงที่ทำการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครอบครัว เพื่อนนักศึกษา และผู้ร่วมงาน ที่ให้กำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์เรื่องนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ และ อาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้ศึกษา

กวิสรา พรหมกลีกร

มหาวิทยาลัยเกริก

พ.ศ. 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพประกอบ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ข้อจำกัดของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิด และสมมุติฐานการวิจัย	
2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
- แนวคิดและทฤษฎีด้านการสื่อสาร	6
- แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	16
- แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ	20
- แนวคิดเกี่ยวกับสวนสาธารณะ	22
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	30
2.3 สมมุติฐานในการวิจัย	30
บทที่ 3 วิธีวิจัย	
3.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสุ่มตัวอย่าง	32
3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย	32
3.4 ระยะเวลาในการทำกรวิจัย	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์	34
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	36
4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙	38
4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙	39
4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙	43
4.6 การทดสอบสมมติฐานในการศึกษา	44
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถาม	55
ข ประวัติสวนหลวง ร.๙	62
บรรณานุกรม	67
ประวัติการศึกษาและการทำงานของผู้ศึกษา	73

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงรูปแบบ ช่องทาง เครื่องมือ และเทคนิคในการส่งสาร	8
2	ตารางแสดงการจำแนกสาร	9
3	ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสาร	15
4	ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์	35
5	ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	37
6	ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙	38
7	ร้อยละของความพึงพอใจต่อการจัดแสดงพันธุ์ไม้	39
8	ร้อยละของความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่	40
9	ร้อยละของร้อยละของความพึงพอใจต่อบรรยากาศ	40
10	ร้อยละของความพึงพอใจต่อแผ่นป้าย	41
11	ร้อยละของความพึงพอใจต่อสุขา	41
12	ร้อยละของความพึงพอใจต่อราคา	41
13	ร้อยละของความพึงพอใจด้านอื่นๆ	42
14	ร้อยละของความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้	43
15	ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙	43
16	ร้อยละของระดับความพึงพอใจจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	44
17	ร้อยละของระดับความพึงพอใจจำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยว	46
18	ร้อยละของระดับความพึงพอใจจำแนกตามปัจจัยการสื่อสาร	48

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล	12
2	แบบจำลองของชแรมม์	14
3	แบบจำลอง “ 7 ตัวเฮด ระลอกคลื่นความต้องการของมนุษย์ ”	18

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ โดยเป็นศูนย์กลางในด้านเศรษฐกิจและสังคม คือ แหล่งของธุรกิจ การค้า อุตสาหกรรม การศึกษา หน่วยงาน งานราชการต่างๆ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางด้านคมนาคมและการขนส่ง และความเจริญก้าวหน้าแทบทุกด้าน ตลอดจนการเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ทั้งที่เป็นจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครเองและประชากรจากต่างจังหวัดซึ่งเข้ามาศึกษา ทำงาน และใช้บริการของกรุงเทพมหานครมากขึ้นทุกวัน ในขณะที่ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีอยู่เท่าเดิมนั้น พื้นที่โล่งสีเขียวอันเป็นเสมือนปอดของคนเมืองหลวงกลับลดน้อยลงทุกที ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมากมายในกรุงเทพมหานคร เช่น ก่อให้เกิดภาวะความแออัดเนื่องมาจากความหนาแน่นของประชากร ปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อมและสารพิษปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ มลพิษทางอากาศ อันเนื่องมาจากความแออัดของรถยนต์ประเภทต่างๆ และโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดเล็ก กลางและใหญ่ อันเป็นบ่อเกิดของควันพิษ ผ่นวกกับความร้อนอบอ้าวของรังสีที่สะท้อนจากผิวคอนกรีตซึ่งทำให้เกิดความตึงเครียดต่อการใช้ชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนเมือง ทำให้คุณภาพชีวิตต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ แนวทางในการแก้ความตึงเครียดของประชาชนแต่ละคนนั้นย่อมแตกต่างกันไป บางคนต้องการการทำกิจกรรมเบาๆ โดยไม่ต้องออกแรงมากนัก แต่บางคนอาจต้องการออกกำลังกายกล้ามเนื้อมากเป็นพิเศษ

สวนสาธารณะ ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันของประชาชนในเขตเมือง เนื่องจากประชาชนในเมืองต้องประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ดังที่กล่าวข้างต้น และยังคงปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมเมืองตลอดเวลา จึงต้องการการพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ การพักผ่อนที่ดีประการหนึ่ง คือ การใช้เวลาว่างเป็นของตนเอง เช่น การพักผ่อนในสวนสาธารณะที่มีลักษณะใกล้เคียงกับธรรมชาติ นอกจากนี้สวนสาธารณะยังช่วยเพิ่มความสดชื่น ร่มรื่น ลดความตึงเครียดแก่ผู้มาใช้บริการได้เป็นอย่างดี และภายในสวนสาธารณะยังมีกิจกรรมที่ประชาชนนิยมเข้ามาใช้บริการทั้งการเดินเล่น นั่งพักผ่อน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกำลังกาย พบว่ามีประชาชนให้ความสนใจมากขึ้น จึงพบว่าทางหน่วยงานของสวนสาธารณะหลายแห่งจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมการออกกำลังกายในรูปแบบของการบริหารประกอบ

ดนตรี (แอรโอบิคแดนซ์) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง และเมื่อมีประชาชนเข้ามาใช้บริการสวนสาธารณะเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบที่ให้ความสะดวกสบายและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ เช่น สุขา ร้านอาหาร สนามเด็กเล่น ลานออกกำลังกาย รวมถึงการจัดการสภาพแวดล้อม ต้องมีความร่มรื่น สวยงาม มีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ เพื่อจะได้ดึงดูดให้มีผู้เข้าไปใช้บริการมากขึ้น และที่สำคัญควรมีการจัดระเบียบเพื่อป้องกันสุขภาพ ความปลอดภัย และรักษาความสะอาดภายในสวนสาธารณะ เพื่อป้องกันสภาพพื้นที่สวนสาธารณะจากการใช้ประโยชน์ของผู้มาใช้บริการ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มาใช้บริการให้มากที่สุด รวมถึง การส่งเสริมและนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นปัจจัยหนึ่งของการรักษาสมดุลทางโครงสร้างของสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับเมือง (เวทิสา กาญจนแก้ว, 2544 :2)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้นเพื่อประโยชน์ทั้งของประชาชนเอง และประโยชน์ของประเทศ เนื่องจากสวนสาธารณะถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแหล่งหนึ่งที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศได้ โดยปัจจัยหนึ่งที่สำคัญให้ประชาชนได้มาใช้บริการท่องเที่ยว คือ “การสื่อสาร” ที่ดี

การติดต่อสื่อสาร เป็น สื่อในการนำความต้องการ ความคิด ความรู้สึกไปสู่ความเข้าใจในเป้าหมายระหว่างบุคคลต่อบุคคล กลุ่มต่อกลุ่ม บุคคลต่อกลุ่ม หรือระหว่างองค์การเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสอดคล้อง หรือตรงกับวัตถุประสงค์ขององค์การ (อรุณ รักธรรม, 2525 : 453)

สวนหลวง ร.๙ เป็นสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประมาณ 500 ไร่ อยู่ในแขวงหนองบอน เขตประเวศ ทางตะวันออกของกรุงเทพมหานคร จัดสร้างเพื่อสร้างเพื่อน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในศุภมงคลสมัย เจริญพระชนมพรรษาครบรอบ 60 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2530 เป็นสวนสาธารณะที่มีลักษณะโดดเด่นในด้านสวนพฤกษศาสตร์ เป็นแหล่งรวบรวมพรรณไม้ต่างๆ เพื่อการศึกษา เป็นแหล่งความรู้ให้กับผู้สนใจทั่วไป เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และสถานที่สำหรับออกกำลังกาย สำหรับการให้บริการในด้านต่างๆ ของสวนหลวง ร.๙ นั้น เนื่องจากมีประชาชนเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากจึงก่อให้เกิดผลกระทบและปัญหาต่อทรัพยากรหรือระบบนิเวศภายในสวนหลวง ร.๙ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบจากผู้มาใช้บริการหรือผู้ที่มาออกกำลังกาย ในเวลาเดียวกันก่อให้เกิดผลกระทบทางกายภาพต่ออาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเรื่องของความสะอาด

และมีจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน เช่น ร้านอาหาร, ห้องน้ำ, จุดบริการน้ำดื่ม, ป้ายสื่อความหมาย, ดังขยะ, ความปลอดภัย, ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในสวนหลวง ร.๙ รวมถึงกิจกรรมนันทนาการภายในสวนหลวง ร.๙ มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬาและพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่สวยงาม โดยผลที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำไปประยุกต์หาแนวทางพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด ซึ่งส่งผลให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจต่อแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙
2. เพื่อศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล, รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้คัดเลือกประชากรจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวสวนหลวง ร.๙ จำนวน 100 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวสวนหลวง ร.๙
3. ขอบเขตด้านเวลา ได้ทำการสำรวจภาคสนาม และแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยวสวนหลวง ร.๙ ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2551
4. ขอบเขตด้านตัวแปร
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, การศึกษา, รายได้, อาชีพ 2. รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเดินทาง, ประเภทนักท่องเที่ยว, ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว 3. สื่อที่ได้รับ 4. การให้บริการของพนักงาน
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙

1.4 ข้อยกเว้นของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะบุคคลที่เข้าไปใช้บริการภายในสวนหลวง ร.๙ ซึ่งครอบคลุมเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเด็กนักเรียนและประชาชนชาวไทยทั่วไป ทั้งนี้ผู้วิจัยมิได้กำหนดสัดส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาใช้บริการภายในสวนหลวง ร.๙ แต่ประการใด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙
3. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยนี้ มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสวนหลวง ร.๙ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และคาดว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่อนุวยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและพัฒนาสวนหลวง ร.๙ ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึก ความชอบ ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙ ซึ่งเป็นสวนสาธารณะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

ประเภทของนักท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะของการมาเที่ยวสวนหลวง ร.๙ เช่น มาคนเดียว มากับเพื่อน มาเป็นกลุ่ม หรือเป็นหมู่คณะ

พาหนะในการเดินทาง หมายถึง นักท่องเที่ยวใช้พาหนะชนิดรถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์รับจ้าง รถโดยสารประจำทาง รถจักรยานยนต์ เดิน เพื่อมาเที่ยวในสวนหลวง ร.๙

ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวอยู่ในบริเวณสวนหลวง ร.๙

สวนหลวง ร.๙ หมายถึง สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประมาณ 500 ไร่ อยู่ในแขวงหนองบอน เขตประเวศ ทางตะวันออกของกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว หมายถึง ข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยวของตนเอง ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเดินทาง ประเภทนักท่องเที่ยว

สื่อที่ได้รับ หมายถึง แหล่งข้อมูลหรือข่าวสารที่นักท่องเที่ยวได้รับทราบเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙

ปัจจัยการสื่อสาร แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ปัจจัยการสื่อสารเชิงวัจนะ หมายถึง การใช้ภาษาพูดในการสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าหน้าที่ภายในสวนหลวง ร.๙ , เนื้อหาของสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙ ได้แก่ โปรเตอร์ ป้ายโฆษณา, แผ่นพับ, ป้ายบอกสถานที่, ป้ายบอกประวัติความเป็นมา, การบอกต่อจากนักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวไปยังบุคคลอื่น

2. ปัจจัยการสื่อสารเชิงอวัจนะ หมายถึง ภาษาท่าทาง หรือกริยาท่าทาง ของเจ้าหน้าที่ภายในสวนหลวง ร.๙ เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง, การสุภาพเรียบร้อย, การให้ความสนใจดูแล

ช่องทางการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ช่องทางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าหน้าที่ภายในสวนหลวง ร.๙

ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความรู้สึกและทัศนคติที่ดีที่เกิดขึ้นในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

ผู้รับข่าวสาร หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวสวนหลวง ร.๙

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือ พัฒนารึ้นในบริเวณสวนหลวง ร.๙ ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกกิจกรรมด้านนันทนาการประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องน้ำ สนามกีฬา สวนพฤกษศาสตร์ ป้ายสื่อความหมาย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สนามเด็กเล่น สระน้ำ และสถานที่ที่อยู่ภายในสวนหลวง ร.๙

นันทนาการ หมายถึง ความสุข ความสนุกสนาน เพลิดเพลินกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เกิดการผ่อนคลาย หรือเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในการศึกษาหาความรู้โดยไม่มีการถูกบังคับ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิด และสมมุติฐานในการวิจัย

2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีสวนหลวง ร.๙ นั้นผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎี จากเอกสารและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีด้านการสื่อสาร

การสื่อสาร คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นปฏิสัมพันธ์กัน ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หมายความว่า (สุติน ชาวหินฟ้า, 2550)

1. การสื่อสาร อย่างน้อยจะต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้ จึงจะเรียกว่า “การสื่อสาร”

- (1) ผู้ส่งสาร หรือผู้กำหนดสาร (Sender, Source Creator)
- (2) สาร (Message, Information)
- (3) สื่อ หรือช่องทางในการนำสาร ส่งไป (Channel)
- (4) ผู้รับสาร (Receiver)
- (5) ผลการสื่อสาร (Feed back)

2. การสื่อสาร เป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) การกำหนดสาร (Message Design & Source Data)
- (2) การส่งสารไปยังผู้รับ (Process Sending)
- (3) สารถึงผู้รับ และผู้รับก็รับรู้ถึงสารที่ส่งมานั้น (Awareness)

3. การสื่อสารจะสำเร็จสมบูรณ์ ต่อเมื่อผู้ส่งสารรับทราบถึงปฏิกิริยาของผู้รับสาร หลังจากรับสารนั้นแล้ว

4. การสื่อสารจะมีคุณค่า ก็ต่อเมื่อ ผู้รับสารเกิดการรับรู้ เกิดองค์ความรู้ เกิดความเชื่อถือเชื่อมั่น จนยอมรับข้อเสนอหรือเงื่อนไขในสารนั้นหรือเกิดการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

5. การสื่อสารในความหมายของระบบบุญนิยม หรือ การสื่อสารบุญนิยม จะอาศัยกรอบทฤษฎีและคำอธิบายของการสื่อสารขั้นพื้นฐาน เพื่ออธิบายให้เห็นถึงพฤติกรรม กระบวนการ และผลของการสื่อสารที่มีทิศทางและเป้าหมาย จาก - ไปสู่ +

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) หมายถึง การสื่อสารเฉพาะหน้า (Face-to-Face Communication) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นการสื่อสารที่ให้ความมั่นใจกันได้มากกว่า มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ชัดเจนและรวดเร็ว และตรวจสอบได้ ดีกว่าการสื่อสารประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเมื่อมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ประกอบการสื่อสารเพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาระหว่างบุคคลทั้งสองขึ้น เช่น การนำโทรศัพท์ โทรพิมพ์ มาใช้เป็นส่วนประกอบ เรียกว่า การสื่อสารผ่านสื่อ (Interposed Communication) ก็ยังนับรวมเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลแม้ว่าประสิทธิภาพของการสื่อสารอาจจะลดลงไปบ้าง เนื่องจากการไม่ได้เห็นหน้ากันระหว่างคู่สื่อสาร (นิธนา เมลียงนนท์, 2534 : 16)

พอล ลาซาสเฟลด์ และ เฮอริเบิร์ต แมนเซล (Paul Lazarsfeld & Herbert Manzel 1963 : 47) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างบุคคลไว้ว่า

1. เป็นการพูดคุยแบบเป็นกันเองและส่วนตัว ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความเป็นกันเอง และทำให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเป็นของผู้พูดง่ายขึ้น
2. เป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้ากัน (Face-to-Face Communication) ทำให้ผู้พูดสามารถดัดแปลงเรื่องราวต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังได้
3. เป็นการสื่อสารที่ส่งผลให้เห็นได้ทันทีที่มีประโยชน์มากในกรณีที่ ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล คำพูดเป็นพาหนะสำคัญที่สุด ในขณะที่การสื่อสารสามารถเกิดขึ้นได้ โดยอาศัยพาหนะนำสารประเภทอื่นก็ได้ เช่น การสื่อสารด้วยกิริยาท่าทาง การแสดงสีหน้า การสบสายตา การใช้เสียงที่ไม่ใช่คำพูด อากาการลังเล โกรธ ดีใจ หรือ เสียใจ การแสดงเหล่านี้รวมเรียกว่า "การสื่อสารเชิงอวัจนะ" (Non-verbal Communication) อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปพร้อมๆ กัน ระหว่างคู่สื่อสารในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โดยผ่านช่องทางหลายช่องทางซึ่งอาจซ้ำซ้อนกันได้ ดังนั้นการสื่อสารเชิงอวัจนะ (Verbal Communication) และเชิงอวัจนะ จะถูกใช้ร่วมกันในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างแยกกันไม่ออก

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรูปแบบ ช่องทาง เครื่องมือ และเทคนิคในการส่งสาร

รูปแบบ ชนิดของ สาร	พาหะ - ช่องทาง	เครื่องมือ - เทคโนโลยี	เทคนิค - รูปแบบ การส่งสาร
ภาษาพูด Word, Speech	บรรยากาศ อากาศ วัตถุที่สามารถพาเสียง ไปได้	อวัยวะปาก, ไมโครโฟน, โทรโข่ง	Physical, Radiogram, Analog, Digital
ภาษาท่าทาง Action, Behavior	ทัศนวิสัยของ บรรยากาศ (สิ่งรอบกวน แสง เงา สี)	อวัยวะ, อุปกรณ์สร้าง สัญลักษณ์	Physical
ภาษาเขียน Writing	อักขระ อักษร (ที่ผู้ส่ง และผู้รับ สามารถรับรู้ ร่วมกันได้)	กระดาษ ปากกา หมึกหรือ สี คอมพิวเตอร์	Physical, Analog, Digital
ภาษาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Language) - Digital - Analoge - Radio	คลื่นไฟฟ้า และคลื่น แม่เหล็ก และคลื่นวิทยุ	เครื่องรับ-เครื่องส่ง วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ ระบบอะนาล็อก ระบบดิจิทัล คอมพิวเตอร์ และระบบ เครือข่าย, อินเทอร์เน็ต	Analog, Digital

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการจำแนกสาร

การจำแนกสาร	วจนสาร หมายถึง สารที่แทนด้วยคำพูด หรือการเขียน	อวจนสาร โดยทั่วไป หมายถึง สารที่แทนด้วยสัญลักษณ์อื่นที่ไม่ใช่คำพูด
รูปธรรม (Object, Tangibles)	Word, Speech, Talk about	Image, Picture, Animation, Multimedia
นามธรรม (Subject, Intangibles)	ความหมาย -Direct Meaning -Indirect Meaning	ทัศนสาร ภาษาท่าทาง
เครื่องมือดำเนินการ (Implement)	Listening, Talking, Reading, Writing,	Seeing, Thinking
ผลที่เกิดขึ้น(Result)	1. ยอมรับ (Acceptation) 2. ตัดสินใจ (Decision) 3. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior) - ชั่วคราว - ถาวร	
วัตถุประสงค์ทาง คุณธรรม (บุญนิยม)	1. วิเคราะห์สาร เลือกสิ่งที่มีผลเป็นบวก (เชิงคุณธรรม) แล้วยอมรับ 2. ตัดสินใจในการรับสารนั้น ตามหลักนิยามความจริง 7 ประการ* 3. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนตามสารที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลง ขึ้นอยู่กับระดับความหนักแน่นของความเชื่อ - ถ้าเชื่อฟัง เชื่อถือ (เลื่อมใส) ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบชั่วคราว - ถ้าเชื่อมั่น (ศรัทธา) ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบถาวร	

ทฤษฎีและแบบจำลองการสื่อสาร

ทฤษฎี คือ ข้อความเกี่ยวกับการทำงานของสิ่งต่าง ๆ หรือข้อความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่าง ๆ

ทฤษฎีการสื่อสารมีอยู่ 4 แบบ คือ (ประชัน วัลลิโก, 2550)

1. ทฤษฎีการสื่อสารเชิงระบบพฤติกรรม มีลักษณะดังนี้
 - 1.1 เป็นการมองการสื่อสารทั้งระบบ คล้ายเครื่องจักรกล ระบบการรับส่งข้อมูลข่าวสารจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อมีแหล่งข่าวสาร (ผู้ส่ง) ส่งสัญญาณผ่านช่องทางการสื่อสารไปยังจุดหมายปลายทาง (ผู้รับสาร)
 - 1.2 เป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัว ที่เห็นหน้าตาของผู้รับและผู้ส่งได้
 - 1.3 มีการกระทำสะท้อนกลับ (Feed back)
 - 1.4 มีสภาพแวดล้อมทางสังคม จิตวิทยา กาลเวลา สถานที่ เป็นปัจจัยในการสื่อสาร และประกอบคำอธิบาย และให้เหตุผล
 - 1.5 เป็นการสื่อสารแบบต่อเนื่อง (เป็นวงกลม)
 - 1.6 เป็นการสื่อสารเรื่องใหม่ ๆ
 - 1.7 ผู้สื่อสาร เป็นผู้กำหนดความหมาย และเจตนาารมณ์ของสารที่ส่งไป
2. ทฤษฎีการสื่อสารเชิงพฤติกรรมการเข้าและถอดรหัส มีลักษณะดังนี้
 - 2.1 ถือว่าการเข้ารหัสและการถอดรหัสเป็นหัวใจของการสื่อสาร
 - 2.2 กระบวนการเข้ารหัส และถอดรหัส คือ รูปแบบของการควบคุม ตรวจสอบ หรือมีอำนาจเหนือสิ่งแวดล้อม
 - 2.3 อธิบายกิจกรรมของการเข้ารหัส และถอดรหัส 3 ประการ
 - 2.3.1 การรับรหัส-ถอดรหัส (Perception or Decoding)
 - 2.3.2 การคิด-ตีความ (Cognition or Interpretation)
 - 2.3.3 การตอบสนอง-การเข้ารหัส (Response or Encoding)
3. ทฤษฎีการสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า
 - 3.1 การสื่อสาร หรือ ปัจจัยทางการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิสัมพันธ์ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาข่าวสาร กับบุคคล
 - 3.2 ปฏิสัมพันธ์แสดงออกมาทางพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้รับสาร ดังนั้น พฤติกรรมทั้งหลายจึงเกิดจากพฤติกรรมทางการสื่อสารทั้งสิ้น
 - ตัวแปรทางการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เหมือนกัน มี 3 ประการ คือ
 - 3.2.1 ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร บุคลิกภาพของผู้ส่งสาร ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารทัศนคติของผู้ส่งสาร ความคิด อิทธิพลของข่าวสาร
 - 3.2.2 ปัจจัยผู้รับสาร ความรู้สึกของผู้รับสารต่อข่าวสาร บุคลิกภาพเป็นตัวกำหนดปฏิกิริยาตอบเนื้อหาข่าวสาร

3.2.3 ปฏิกริยาต่อเนื้อหาเดียวกัน จะแตกต่างกันไปตามอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด บุคลิกภาพของผู้รับสารที่แตกต่างกัน ตัวแปรทางการสื่อสาร ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกัน มี 4 ประการ คือ

- (1) ปัจจัยผู้ส่งสาร
- (2) ปัจจัยผู้รับสาร
- (3) ปัจจัยทางด้านสังคม หมายถึงอิทธิพลทางสังคม เพราะ คนเราต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อให้สังคมยอมรับ
- (4) ลักษณะของเนื้อหาข่าวสาร ลักษณะของเนื้อหาข่าวสารสร้างปฏิกริยาของผู้รับสารได้แตกต่างกัน ที่สำคัญคือ รูปแบบการเรียบเรียงเนื้อหา การจัดลำดับภาษาที่ใช้ การเลือกประเด็น การจัด sequence ของเนื้อหา

4. ทฤษฎีเชิงปริบททางสังคม ทฤษฎีนี้อธิบายว่า

4.1 กระบวนการสื่อสาร เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ภายใต้อิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม

4.2 สภาพแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลอย่างสำคัญที่ทำให้การสื่อสารเกิดขึ้นได้ ดังนั้นสังคมเป็นปัจจัยที่ควบคุมแหล่งข่าวสาร

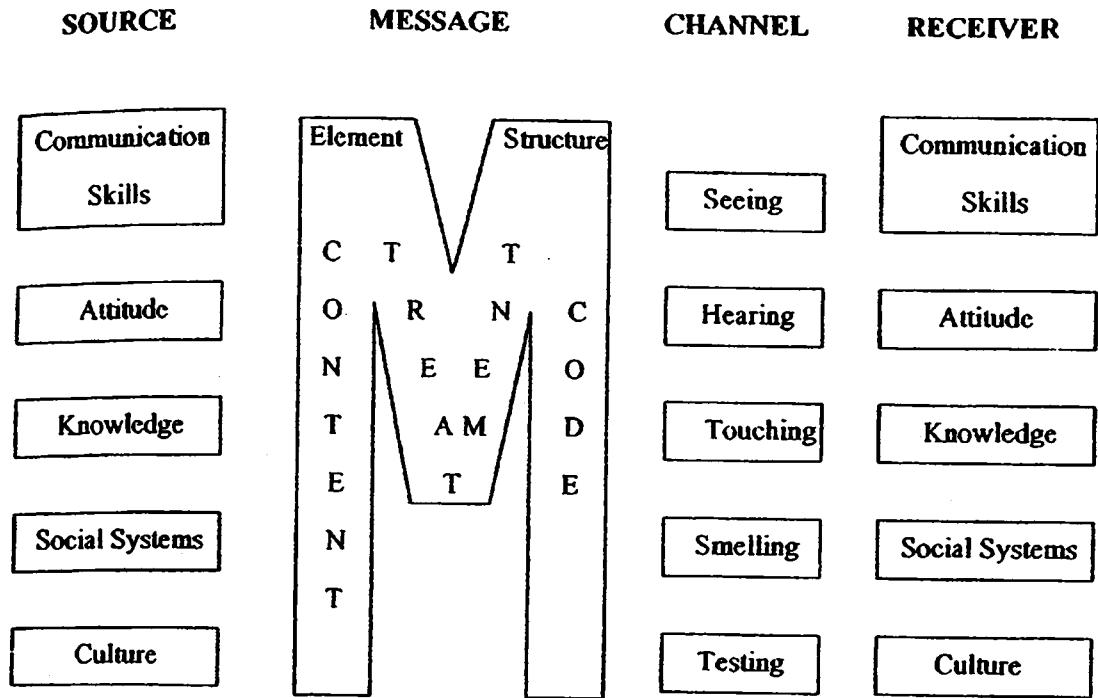
4.3 สังคมเป็นปัจจัยการไหลของข่าวสาร และผลของข่าวสาร ทำให้การไหลของข่าวสารเปลี่ยนแปลงได้ทุกครั้งทุกเมื่อ

แบบจำลองการสื่อสาร ผู้วิจัยรวบรวมได้ดังนี้

เบอร์โล (Berlo) การสื่อสารประกอบด้วยส่วนประกอบพื้นฐานสำคัญ 6 ประการด้วยกัน คือ

1. ต้นแหล่งสาร (Communication Source)
2. ผู้เข้ารหัส (Encoder)
3. สาร (Message)
4. ช่องทาง (Channel)
5. ผู้ถอดรหัส (Decoder)
6. ผู้รับสาร (Communication Receiver)

แต่ในการเสนอเป็นแบบจำลองนั้น เบอร์โลได้รวมเอาต้นแหล่งสารและผู้เข้ารหัสเอาไว้ด้วยกันในฐานะของต้นแหล่งสาร หรือผู้ส่งสาร และรวมผู้ถอดรหัสกับผู้รับสารไว้ด้วยกัน แบบจำลองของเบอร์โลเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ "แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล" ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล

ลาสเวลล์ (Lasswell) มุ่งอธิบายกระบวนการสื่อสาร ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการสื่อสาร จากคำถามที่ว่า ใคร กล่าวอะไร ผ่านช่องทางใด กับใคร ด้วยผลประการใด

เป็นกระบวนการสื่อสารแบบง่าย ๆ ระหว่างบุคคลซึ่งต้องกระทำต่อหน้า และมีการคาดหวังผลจากการสื่อสารในเวลาเดียวกัน แต่ไม่มีการตรวจสอบผลสะท้อนกลับ

แบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์ เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการสื่อสารเชิงระบบ พฤติกรรม และทฤษฎีการสื่อสารเชิงพฤติกรรม การเข้าและถอดรหัส เพราะเป็นการสื่อสารที่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานการสื่อสารครบถ้วน คือมีผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ตัวสาร และช่องทางการสื่อสาร ตามข้อ 1.1 เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลตัวต่อตัว ตามข้อ 1.2 และผู้ส่งสาร จะเป็นผู้กำหนดสาร และเจตนาหมายด้วยตนเอง ตามข้อ 1.7 และในการสื่อสารระหว่างบุคคล จะต้องมีการเข้ารหัส-ถอดรหัส เพราะการสื่อสารระหว่างบุคคล จำเป็นต้องแสดงผลในการสื่อสารด้วย ตามข้อ 2.3 จากกระบวนการสื่อสารในชั้นตอน ใคร กล่าวอะไร อาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักเกณฑ์ข้อหนึ่งของทฤษฎีการสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ ในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาข่าวสาร กับบุคคล ตามข้อ 3.1 นั้น เป็นปัจจัยหนึ่งทางการสื่อสาร

ลาสเวลล์ ไม่ได้อธิบายถึงสภาพแวดล้อม หรือบริบททางสังคมว่า จะมีอิทธิพลต่อการสื่อสารตามแนวคิดของเขาแต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่อาจสรุปได้ว่า ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม จะมีอิทธิพลต่อการสื่อ ตามแบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์

ชนนันและวีเวอร์ แบบจำลองเชิงคณิตศาสตร์ ของชนนันและวีเวอร์ มีผัง Diagram ดังนี้

source --> [message] --> transmitter --> [signal] --> noise source --> [received signal] --> receiver --> [message] --> destination

อธิบายได้ว่า กระบวนการสื่อสาร จะเกิดขึ้นและดำเนินต่อไปได้ จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

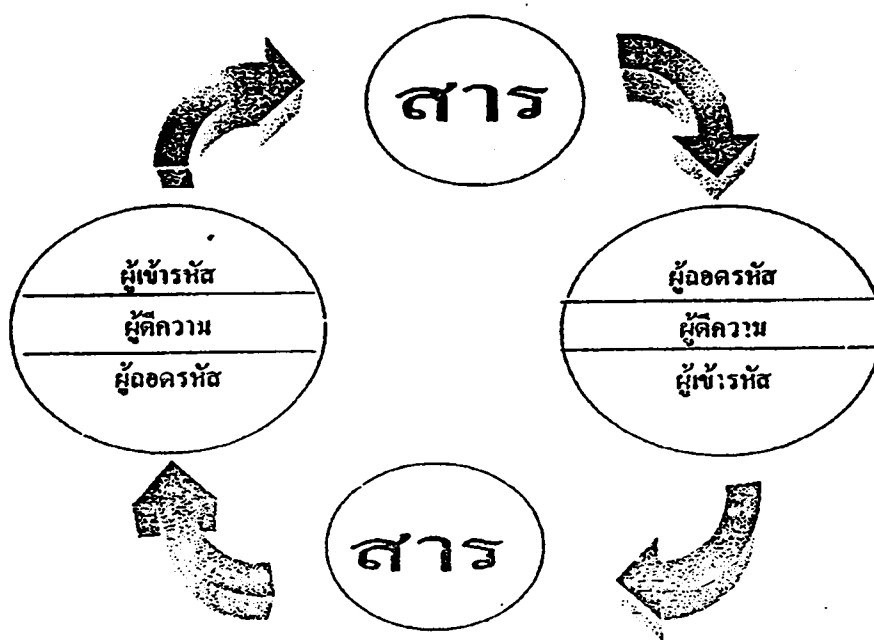
- (1) ส่วนที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร (Information Source)
- (2) เครื่องส่งสาร (Transmitter)
- (3) เครื่องรับ (Receiver)
- (4) จุดหมายปลายทาง (Destination)
- (5) เนื้อหาข่าวสาร (Message)

ส่วนที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร (Information Source) จะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระของสาร หรือ Message ส่งต่อไปยังเครื่องแปลง เพื่อแปลงเนื้อหาข่าวสารให้เป็นสัญญาณ (เข้ารหัส) แล้วส่งรหัสสัญญาณนั้นออกไปยังเครื่องรับ (Receiver) โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม จากนั้นเครื่องรับก็จะแปลงสัญญาณที่รับมานั้น (ถอดรหัส) ให้เป็นเนื้อหาข่าวสารอีกครั้งหนึ่ง เพื่อส่งต่อไปให้ผู้รับสารตามเป้าหมาย ระหว่างเครื่องแปลงสัญญาณภาคส่ง กับเครื่องแปลงสัญญาณภาครับ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคทำให้สัญญาณสูญเสีย จึงต้องมีการส่งสัญญาณซ้ำ หรือเพิ่มแรงส่งของสัญญาณ

แบบจำลองเชิงคณิตศาสตร์ ของชนนันและวีเวอร์ เป็นพฤติกรรมกรรมการสื่อสารที่เหมือนเครื่องจักรกลมาก มีลักษณะเป็นเส้นตรง ซึ่งต่างจากการสื่อสารของมนุษย์ จะมีลักษณะเป็นวงกลมที่แต่ละภาคส่วนขององค์ประกอบการสื่อสาร มีความสลับซับซ้อน การนำทฤษฎีการสื่อสารเชิงพฤติกรรมการเข้ารหัสและถอดรหัส มาอธิบายเปรียบเทียบได้โดยอนุโลม คือ การเข้ารหัสและการถอดรหัสเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสาร ตามข้อ 2.1 เพราะถ้ามีปัญหาหรืออุปสรรคจากสิ่งรบกวน จะทำให้การเข้ารหัสและการถอดรหัสผิดพลาดได้ จึงต้องมีการควบคุมเป็นพิเศษ ตามข้อ 2.2 เพื่อให้การรับรหัส มีการตีความหมาย และเกิดการสนองตอบและ เข้ารหัสต่อไป ตามข้อ 2.3

สรุปได้ว่า แบบจำลองการสื่อสารของชนนันและวีเวอร์ไม่เหมาะที่จะนำมาอธิบายกับการสื่อสารระหว่างมนุษย์ แต่จะเป็นประโยชน์หากนำไปประยุกต์ใช้กับระบบการสื่อสาร โทรคมนาคม (Tele-communication) การสื่อสารมวลชน (Mass Media Communication) และเครือข่ายการสื่อสาร (Network Communication, Internet)

ชแรมม์ (Schram) จากแบบจำลองของชนนันและวีเวอร์ซึ่งเป็นแบบจำลองเชิงเส้นตรง ทั้งนี้ชแรมม์ได้นำมาขยายความโดยมีลักษณะเป็นวงกลม ซึ่งเน้นให้เห็นว่า ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารกระทำหน้าที่อย่างเดียวกัน ในกระบวนการสื่อสาร ได้แก่ การเข้ารหัส (Encoding) การถอดรหัส (Decoding) และตีความ (Interpreting) แบบจำลองของชแรมม์ เป็นดังนี้

ภาพที่ 2 แบบจำลองของชแรมม์

เคทและเดวิด (Keith and David) กล่าวว่า "การติดต่อสื่อสารของมนุษย์มักจะมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่เป็นสิ่งสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารให้ด้วยประสิทธิภาพลงหรือล้มเหลว(Communication Breakdown)"

จากคำกล่าวดังกล่าวจะเห็นว่าการติดต่อสื่อสารของมนุษย์มีอุปสรรคหลายประการการจะหลีกเลี่ยงหรือหาวิธีป้องกันแก้ไขเพื่อให้การติดต่อสื่อสารของมนุษย์เป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นสิ่งที่เราควรให้ความสนใจเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสาร

ผู้ให้ทฤษฎี	สิ่งที่เหมือน	สิ่งที่แตกต่าง
เบอร์โต	ผู้ส่ง , สาร , ช่องทาง , ผู้รับ , ทักษะ , ระดับความรู้ , ทักษะในการสื่อสาร , ระดับสังคมและวัฒนธรรม ของผู้ส่ง และผู้รับ	ไม่มีการเข้ารหัส ถอดรหัส ประสบการณ์ร่วม, สัญญาณ , สิ่งรบกวน , ผลย้อนกลับ
ลาสเวลล์	มีผู้ส่ง , ผู้รับ , สาร , สื่อ , ผู้รับ , ผลจากการสื่อสาร	ไม่มีการเข้ารหัส ถอดรหัส , สัญญาณ , ประสบการณ์ร่วม สิ่งรบกวนและ ทักษะ , ระดับความรู้ , ทักษะในการสื่อสาร , ระดับสังคมและวัฒนธรรม ของผู้ส่งและผู้รับ
แชนนันและวีเวอร์	ผู้ส่ง , ผู้รับ , สาร , สื่อ	ไม่มีผลย้อนกลับ
ชแรมม์	ผู้ส่ง , ผู้รับ , เข้ารหัส , ถอดรหัสผลย้อนกลับ , ความรู้ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี	ไม่มีสาร , ช่องทางใด
เคทและเดวิด	มีแหล่งข่าวสาร (ผู้ส่ง) และ จุดหมายปลายทาง (ผู้รับ) การเข้ารหัสของผู้ส่งและการถอดรหัสของผู้รับ , สาร , ช่องทางใด	ไม่มีประสบการณ์ร่วม สิ่งรบกวน, สัญญาณ และ ทักษะ , ระดับความรู้ , ทักษะในการสื่อสาร , ระดับสังคม และวัฒนธรรม ของผู้ส่งและผู้รับ

2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

เดวิด เครช และ ริชาร์ด เอส ครัทฟิลด์ (David Krech and Rishard S. Crutchfield, 1962 : 77-84) มีความเห็นที่คล้ายกับวอลแมน เขากล่าวว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองพร้อมบรรลุจุดหมาย (Goals) ที่ตั้งไว้ระดับหนึ่ง

โจเซฟ ทิฟฟิน และ เอสเนต เจ แมคคอร์มิค (Joseph Tiffin and Esnest J. McCormic, 1965 : 349) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับผลฤทธิ์และสิ่งจูงใจ (Incentive) พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการ

หลุยส์ จัปาทาศ (2533 : 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการ (Need) ได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

เอ็ดมุนด์ วิสสมหาย (2537 : 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจนั้นเป็นพื้นฐานของการได้รับการพักผ่อนหย่อนใจในหลายๆ รูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งบางคนชอบอิสระ บางคนชอบเป็นหมู่คณะ

เมตตา เศวตเลข (2539 : 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ต้องการ หรือบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นได้ไม่ได้รับการตอบสนอง

ดิเรก ฤกษ์หรรษา (อ้างถึงในเมตตา เศวตเลข, 2539 : 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นความพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น

บันเทิง เกิดปรานค์ และ เจษฎา เจียรณัย (2543 : 10) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจจากนั้นหนากการนั้นจะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม เพราะกิจกรรมนั้นหนากการที่ให้ความพึงพอใจนั้นเป็นการช่วยพัฒนาอารมณ์ ความสุข ความสามารถของบุคคล สุขภาพและสมรรถภาพทางกายและจิตใจ ซึ่งสามารถลดความเครียด ความวิตกกังวล ส่งเสริมกิจกรรมที่มีส่วนร่วมอีกด้วย

สรุปว่า ความพึงพอใจตามแนวคิดของผู้วิจัยว่า “ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง ซึ่งระดับความพึงพอใจมีทั้งทางบวก และลบ

ในด้านแนวความคิดที่เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีกล่าวไว้ในงานวิจัยในอดีต ไม่ว่าจะเป็น การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หรือ ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจของมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow's General Theory Human Motivation) และ Abraham H. Maslow (1970 : 69-80) มาอธิบายซึ่งอาจสรุปได้ ว่าความพึงพอใจของมนุษย์จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเริ่ม พัฒนาจากความต้องการในระดับต่ำ (Lower needs) ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic needs) ก่อน เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์ก็จะเกิด ความต้องการในระดับสูงต่อไป (Higher needs)

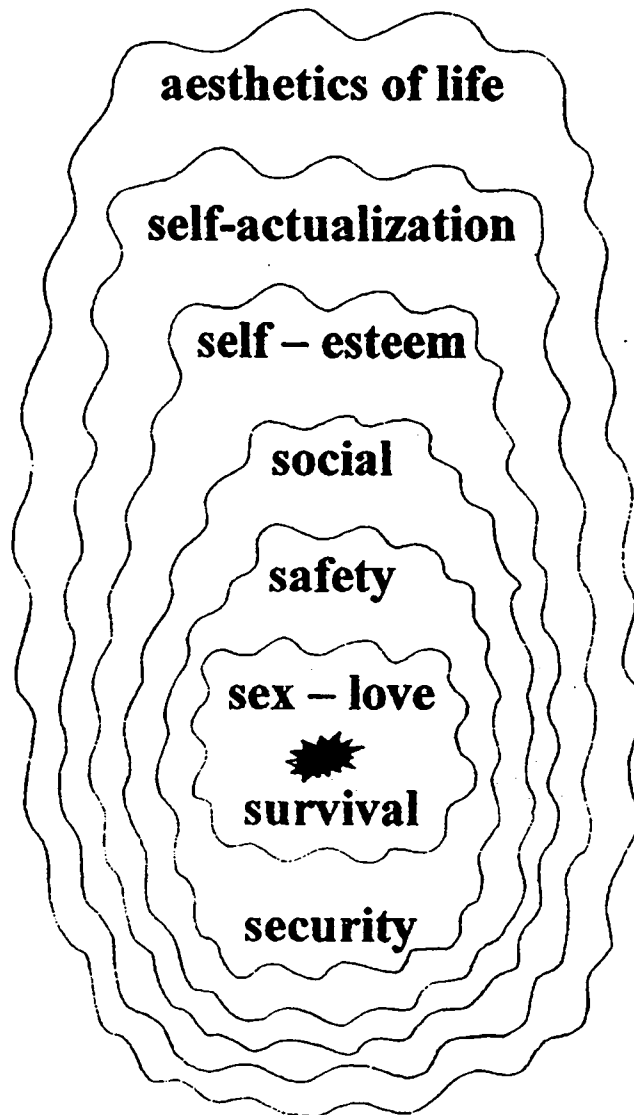
มาสโลว์ ได้ลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ชั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน และเป็น สิ่งที่จำเป็นที่สุดในการดำรงชีพ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และ ความ ต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต รวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นทางใจ
3. ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) เป็นความต้องการให้สังคม ยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิก การได้รับความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีฐานะเด่น หรือมีชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้สังคม หรือบุคคลอื่นๆ ยกย่องสรรเสริญ
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิด (Self Realization or Self Actualization) เป็นความต้องการที่ยากแก่การเสาะแสวงหา

สมควร กวียะ (2547 : 25-26) ได้ทำแบบจำลอง " 7 ตัวเอส ระลอกคลื่นความต้องการของ มนุษย์ (Somkuan's Seven Sigma of Human Basic Needs) " ประกอบไปด้วย

1. Sex-love ความต้องการความรักความใคร่
2. Survival ความต้องการความอยู่รอด
3. Safety-security ความต้องการความปลอดภัยมั่นคง
4. Social need ความต้องการสังคม
5. Self-esteem ความต้องการความภาคภูมิใจ
6. Self-actualization ความต้องการความสำเร็จ

7. Aesthetics of life ความต้องการความสวยงามหรือสุนทรียภาพแห่งชีวิต

ภาพที่ 3 แบบจำลอง " 7 ตัวเอส ระลอกคลื่นความต้องการของมนุษย์ "

ในขณะที่มาสโลว์จัดความรักอยู่ในลำดับที่ 3 ต่อจากความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัย แบบจำลอง 7 ตัวเอสข้างต้นนี้จัดให้ความรักใคร่ (sex-love) เป็นศูนย์กลางของความ ต้องการ (Heart of the Human Needs) ส่วนความต้องการทั้ง 6 ที่เหลือเป็นเพียงความต้องการที่เพิ่มเติมเสริมส่งความต้องการความรักใคร่เท่านั้น

ออต รอมเนย์ (Ott Romney 1945:14) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของมนุษย์เราแบ่ง ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ การนอน การรับประทานอาหาร ฯลฯ
2. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การทำงาน ฯลฯ
3. ความต้องการทางด้านความรู้สึกผ่อนคลาย ได้แก่ การพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การพักผ่อนในสวนสาธารณะ การเล่นกีฬา ฯลฯ

เกี่ยวกับการใช้เวลาในวันหนึ่ง ๆ (24 ชั่วโมง) ของมนุษย์ประมาณว่า 1/3 ของเวลาในแต่ละวันที่ดำรงชีวิตอยู่เป็นเวลาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ รวมเนย์ ได้ศึกษาการใช้เวลาในแต่ละวันของชาวอเมริกันวัยผู้ใหญ่ ดังนี้

1. เวลาสำหรับการมีชีวิตอยู่ เท่ากับ 10 ชั่วโมง (ความต้องการทางด้านร่างกาย)
2. เวลาสำหรับการหาเลี้ยงชีพ เท่ากับ 9 ชั่วโมง (ความต้องการด้านเศรษฐกิจ)
3. เวลาว่างเท่ากับ 5 ชั่วโมง (ความต้องการทางด้านความรู้สึกผ่อนคลาย)

ส่วนบัสตัน ที แอล (อ้างถึงในเวทิตา กาญจนแก้ว) ได้แบ่งเวลาแตกต่างไปจากรวมเนย์เล็กน้อย โดยแบ่งชีวิตปัจจุบันในแต่ละวันออกเป็น 3 ส่วน ๆ กัน

1. เวลา 8 ชั่วโมง สำหรับการทำงาน
2. เวลา 8 ชั่วโมง สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ
3. เวลา 8 ชั่วโมง สำหรับการนอนหลับ

เครซและครซฟีลด์ (อ้างถึงในเมตตา เศวตเลข, 2539 : 10) กล่าวว่า เมื่อเกิดความต้องการคนเราก็จะกำหนดเป้าหมาย (goals) หลายอย่างเพื่อสร้างความพึงพอใจ กำลังความต้องการของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมและค่านิยม (Cultural norms and Values)
2. ความสามารถทางร่างกาย (Biological Capacity)
3. ประสบการณ์ (Personal experience)
4. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Physical and Social Environment)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีความพึงพอใจ เชลลี (Maynard W. Shelly , 1975 : 252-268) สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่

สลัปรับข้อและความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุที่ความสัมพันธ์กันอย่างสลัปรับข้อ และระบบความสัมพันธ์ของ ความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จากแนวความคิดของแซนดรา เจ นิวแมน (อ้างถึงในเมตดา เศวตเลข, 2539 : 12) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพสามารถศึกษาได้ชัดเจน เมื่อแยกออกเป็นการตอบรับ (response) และปฏิกิริยา (reaction) ของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปฏิกิริยาต่อสภาพแวดล้อมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพหรือสรีระซึ่งสามารถวัดได้ง่าย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางอัตราการเต้นของหัวใจ อุณหภูมิร่างกาย ฯลฯ ในขณะที่การตอบรับหมายถึง การรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งรวมเรียกว่การตอบรับทาง สังคม-จิตวิทยา และพฤติกรรม (Social-Psychological and Behavioral Response) ปัจจัยต่างๆ ที่ได้ให้เกิดการตอบรับในสภาพแวดล้อมทางกายภาพมี ดังนี้ คือ

1. ลักษณะของบุคคลผู้ตอบรับสภาพแวดล้อม
2. ลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดการตอบรับ
3. การรับรู้ของบุคคล
4. การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น

ปัจจัย 2 ปัจจัยแรก เป็นสิ่งที่ป้อนเข้าระบบ โดยลักษณะของบุคคลรวมถึงปัจจัยต่างๆ ด้าน ประชาศาสตร์ พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ ส่วนปัจจัย 2 กลุ่มหลังเป็นผลที่ส่งออกมาจากระบบนี้ การที่บุคคลจะรับรู้สภาพแวดล้อมใดๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพและมาตรฐานของบุคคลนั้น การประเมินและความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของบุคคลก็เกิดตามมาจากการรับรู้ พฤติกรรมแสดงออกของบุคคลก็เกิดตามมาจากการรับรู้ การประเมินผล การแสดงออกนี้ จะสะท้อนว่า บุคคลนั้นมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นหรือไม่

3. แนวคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ

คณิต เขียววิชัย (2534:20) ได้สรุปความหมายของคำว่า "นันทนาการ" หมายถึง กิจกรรม ยามว่างที่ทุกคนเข้าร่วมโดยสมัครใจ และกิจกรรมนั้นจะก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เข้าร่วมในทันทีทันใด ทั้งนี้กิจกรรมนั้นๆ จะ ต้องไม่ขัดต่อวัฒนธรรมที่ดำรงของสังคมนั้นๆ

พิระพงศ์ บุญศิริ (2542:35) ได้สรุปความหมายของคำว่า "นันทนาการ" หมายถึง การรู้จัก ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อสุขภาพทางกายและจิตใจ จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจและพึงพอใจ

สมบัติ กาญจนกิจ (2542:40) ได้ให้ความหมายคำว่า "นันทนาการ" ไว้ดังนี้

1. นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่นเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ หลังจากการใช้พลังงานแล้วก่อให้เกิดความเหนื่อยเมื่อยล้าทางร่างกาย ทางสมองและจิตใจ กิจกรรมนันทนาการที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง จะช่วยขจัดหรือผ่อนคลายความเหนื่อยเมื่อยล้าทางด้านร่างกายและจิตใจ ในความหมายนี้นันทนาการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการทางกายและจิตใจของบุคคล และสังคม
2. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่าง โดยไม่มีการบังคับ จะเข้าร่วมด้วยความสมัครใจแล้ว ส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุข รวมทั้งความสนุกสนานหรือความสุขสงบ และกิจกรรมนั้นต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับด้วย
3. นันทนาการ หมายถึง กระบวนการหรือประสบการณ์ที่ทำให้บุคคลเกิดความสุขโดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการ ในช่วงเวลาว่างเป็นสื่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาการหรือการเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคล
4. นันทนาการ เป็น สถาบันทางสังคมหรือแหล่งศูนย์กลางของสังคม เพื่อให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ แล้วก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์ และความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม

ประโยชน์และคุณค่าของการนันทนาการ

สุรเชษฐ์ และศิริลักษณ์ (2535:714-716) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของการนันทนาการไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสุขภาพร่างกาย เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นระบบอวัยวะต่างๆ ของร่างกายและกล้ามเนื้อของผู้ประกอบกิจกรรมให้มีสภาพที่ดีขึ้น เพิ่มความแข็งแรงแก่ร่างกาย ผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้ร่างกายสามารถประกอบกิจการงานได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การวิ่ง การขี่จักรยาน เป็นต้น
2. ด้านจิตใจ การที่ต้องอยู่ในสภาวะเร่งรีบอยู่กับสภาพแวดล้อมที่แออัด ปัญหามลพิษเมื่อได้สัมผัสธรรมชาติย่อมทำให้เกิดความผ่อนคลาย และมีความสุข สามารถยกระดับจิตใจส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่สมาชิกในครอบครัวและสังคม
3. ด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมนันทนาการรูปแบบต่างๆ ก่อให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ไปสู่สังคม เช่น ธุรกิจผลิตอุปกรณ์พักผ่อน ธุรกิจบริการ ซึ่งนับว่านันทนาการมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม

วันที่ 21 ต.ค. 2557
เลขทะเบียน 011630

ภพ.
410,921
ก 3234
ม.ค.ร. ๕๘๓๕

4. ด้านสังคม นันทนาการเป็นการส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน ไม่ให้ปฏิบัติในสิ่งที่เป็นภัยต่อสังคม ดังนั้นการนันทนาการจึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี เกิดมิตรภาพ รู้จักการเสียสละ และทำให้มีระเบียบวินัย เคารพในสิทธิของผู้อื่น

5. ด้านวัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการก่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสมบัติของชาติที่มีอยู่ รู้ซึ่งถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมว่าเป็นสิ่งที่สวยงาม ต้องสงวนไว้เพื่อความรื่นรมย์ และทำให้เกิดการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต

6. ด้านการศึกษา พื้นที่นันทนาการทุกแห่งเปรียบเสมือนห้องปฏิบัติการธรรมชาติทุกคนที่เข้าไปใช้บริการ ณ แล่งนันทนาการสามารถศึกษาค้นหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติด้วยตนเอง

ประเภทของนันทนาการ ไว้ 4 กลุ่มด้วยกัน คือ (อำนาจ เจริญศิลป์, 2543:50)

1. นันทนาการประเภทกีฬาหรือเกมทั้งหลายได้แก่
 - 1.1 การออกไปยิงนก ตกปลา ล่าสัตว์ เป็นต้น
 - 1.2 การไปชมการแข่งขันกีฬาชนิดต่างๆ เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล เป็นต้น
2. นันทนาการที่ต้องออกกำลังกาย เพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และยังได้ออกกำลังกายในตัวเสร็จ เช่น การว่ายน้ำ เป็นต้น
3. นันทนาการประเภทศึกษาหาความรู้ ตัวอย่างเช่น การไปเที่ยวชมโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนา การเมือง การออกไปปฏิบัติภาคสนาม เพื่อศึกษาเรื่องราวต่างๆ ในท้องถิ่นในวิชาภูมิศาสตร์ การออกไปจับแมลงต่างๆ ในวิชาชีววิทยา เป็นต้น
4. นันทนาการเพื่อเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ ได้แก่ การไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่างๆ การออกไปค้างแรมตามอุทยานแห่งชาติ การเข้าไปเที่ยวยังสวนสาธารณะ สวนสัตว์ เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับสวนสาธารณะ

ความเป็นมาของสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะในความหมายปัจจุบันเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกของโลกในประเทศอังกฤษในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรม ระหว่างกลางสมัยกรุงธนบุรีถึงต้นสมัยรัตนโกสินทร์ การพัฒนาอุตสาหกรรมทำให้แรงงานมากมายจากชนบทอพยพมาทำงาน และอยู่ในเมืองกันอย่างแออัดในบริเวณ "สลัม" ที่ขาดสุขลักษณะ กรรมกรเหล่านี้จึงถูกรุกไปใช้ที่ว่างเปล่าเพื่อพักผ่อนและเล่นกีฬา และบางครั้งลูก้าเข้าไปใช้สวนส่วนตัวของขุนนางและกษัตริย์จนถูกลงโทษอยู่เนืองๆ จนลูกหลาน

เป็นจลาจลรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และเกิดการเรียกร้องที่กลายเป็น “ขบวนการอุทยานเพื่อประชาชน” (People's Parks Movement) ที่เริ่มจากการยอมให้ประชาชนเข้าไปใช้อุทยานอย่างมีเงื่อนไข ไปจนถึงช่วงที่มีการบุกพังรั้วเข้าไปใช้อุทยานไฮด์หรือไฮด์ปาร์ก (Hyde Park) เพื่อทำกิจกรรมการพักผ่อนตามความพอใจ ตั้งแต่นั้นมาอุทยานต่างๆ ที่ยอมเปิดให้ประชาชนเข้าไปใช้จะถูกเรียกว่า “อุทยานประชาชน” (people's parks) เพื่อให้แตกต่างอุทยานของขุนนางและกษัตริย์และได้กลายเป็น อุทยานหรือสวนสาธารณะ (public parks) ในปัจจุบัน สวนสาธารณะเบอร์เกินเฮด (Birkenhead Park) ใกล้เมืองลิเวอร์พูล ในประเทศอังกฤษถือเป็นสวนสาธารณะแห่งแรกของโลกที่สร้างด้วยเงินภาษีของประชาชน เปิดใช้เมื่อปี พ.ศ. 2390 จากนั้นมา แนวคิดการจัดทำสวนสาธารณะได้แพร่หลายไปตามเมืองใหญ่ๆ ทั่วโลก รวมทั้ง “เซ็นทรัลปาร์ก” ในนครนิวยอร์ก (ออกแบบโดย เฟรเดริก ลอร์ ออล์มสเต็ด พ.ศ. 2401 ใช้เวลาสร้างมากกว่า 10 ปี) ปัจจุบันสวนสาธารณะได้กลายเป็นมาตรฐานในการวางแผนและพัฒนาเมือง

สวนสาธารณะในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมมาแต่โบราณ แม้ในเมืองก็ยังมีที่โล่งว่างไม่แออัดมาก จึงไม่มีความต้องการสวนสาธารณะดังความหมายปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานที่ดิน 360 ไร่ ณ ท้องสนามหลวงสำหรับสร้างสยามรัฐพิพิธภัณฑ์และจัดให้เป็น “สวนสาธารณะ” ให้ประชาชนใช้พักผ่อนอย่างต่างประเทศ จึงถือกันว่าสวนลุมพินีเป็นสวนสาธารณะแห่งแรกของประเทศไทย แม้ก่อนหน้านั้นจะมีการสร้างอุทยานหรือสวนหลายแห่งมาก่อน เช่น สวนดุสิต สวนสุนันทาหรืออุทยานสราญรมย์เป็นต้น แต่ไม่ถือเป็นสวนสาธารณะ สมัยรัชกาลที่ 7-8 เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกและมีสงครามโลกครั้งที่สองจึงไม่มีการสร้างสวนสาธารณะหรืออุทยานเกิดขึ้นอีก สวนลุมพินีก่อสร้างในสมัยรัชกาลที่ 7 ดูแลโดยกรมนคราทร (กรมโยธาธิการและผังเมืองปัจจุบัน) ต่อมาได้โอนให้เทศบาลนครกรุงเทพฯ ในสมัยนั้น การใช้สวนลุมพินีในช่วงแรกๆ มีการใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์กันมาก เช่น ใช้เป็นที่จัดงานต่างๆ รวมทั้งใช้เป็นที่สร้างโรงไฟฟ้า โรงเรียน ทั้งไทยและจีน ให้เช่าทำภัตตาคารทั้งบนบกและในน้ำ รวมถึงภัตตาคารกินรีนาวา ผู้ใช้ที่ใช้สวนเพื่อพักผ่อนออกกำลังกายจริงๆ จังๆ มักเป็นชาวต่างประเทศ คนไทยจำนวนน้อยที่ใช้ มักเป็นคนยากจนใช้เป็นที่พักผ่อนและหารายได้จากการขายของ ส่วนคนไทยมีอันจะกินมักเข้าไปใช้ภัตตาคาร การใช้ในทางที่ผิดทำให้สวนลุมพินีทรุดโทรม ไม่ปลอดภัย ไม่เหมาะกับการเป็นสวนสาธารณะตามความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประมาณปี พ.ศ. 2514 เทศบาลนครหลวงได้ตั้งกรรมการปรับปรุงสวนลุมพินีขึ้น เนื่องจากการมีเสียงเรียกร้องจากประชาชนและองค์กรเอกชน ต่อมา เทศบาลฯ จึงเริ่มให้ความสำคัญในการจัดเพิ่มสวนสาธารณะ เช่น การ

ปรับปรุงสถานเพาะชำฝัองธนบุรีให้เป็นสวนธนบุรีรมย์ ปรับปรุงอุทยานสวนสาธารณะที่ถูกใช้เป็นที่ทำการของคณะราษฎรและที่จัดงานวชิราวุธ รวมทั้งสวนสาธารณะพระนครที่ลาดกระบังเดิมที่มีสภาพทรุดโทรมให้มีสภาพใช้งานได้ แต่งานส่วนใหญ่เน้นการสร้างอย่าง "สวนหย่อม" ซึ่งไม่ถือเป็นสวนสาธารณะ สำหรับในต่างจังหวัด เทศบาลต่างๆ เริ่มต้นตัวสร้างสวนสาธารณะมากขึ้น เช่น การปรับปรุงพญาภิโยจังหวัดยะลาและการสร้างและปรับปรุงที่ว่างให้เป็นสวนสาธารณะในจังหวัดอื่นๆ หลายแห่ง ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา มีการสร้างสวนสาธารณะเพิ่มมากขึ้นทั่วประเทศ

ขบวนการสวนสาธารณะของประเทศไทย

ประเทศไทยก็มี "ขบวนการสวนสาธารณะ" เช่นกัน แต่มีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนประเทศอื่นใดในโลก คือเกิดด้วยพระราชดำริและพระบารมีของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2516 เวลาประมาณ 9.40 น. ท่ามกลางเรียงเรียงรื้อหาสวนสาธารณะที่ไร้ผลของสาธารณชน หม่อมหลวงทวิสันต์ ลดาวัลย์ได้โทรศัพท์แจ้งการรถไฟแห่งประเทศไทยความว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า พระองค์มีพระราชทรัพย์อยู่จำนวน 1,000,000 บาท ทรงมีพระราชประสงค์จะสร้างสวนสาธารณะสักแห่งในบริเวณกรุงเทพมหานคร เพื่อประชาชนได้ใช้เป็นที่พักผ่อนในยามว่าง ทรงเห็นว่าการรถไฟมีพื้นที่มาก เช่น ย่านพหลโยธิน จึงใคร่ขอให้การรถไฟฯ ได้พิจารณาและให้ความร่วมมือในด้านนี้ด้วย"

การรถไฟฯ จึงได้จัดที่ดินจำนวน 93 ไร่ที่ใช้ทำเป็นพิพิธภัณฑิรรถไฟอยู่แล้วจัดสร้างสวน ซึ่งต่อมาก็คือสวนจตุจักรที่เทศบาลนครหลวงและการรถไฟฯ ร่วมกันสร้างเพื่อเฉลิมพระเกียรติในวาระพระชนมายุครบ 4 รอบ ซึ่งต่อมาก็คือการขยายพื้นที่เพิ่มอีก 100 ไร่ ในสมัยท่านผู้บัญชาการเสนาบดี สิริ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า สวนจตุจักรคือจุดเริ่มของขบวนการสวนสาธารณะสมัยใหม่ของประเทศไทยและเกิดจากพระราชดำริ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้มีการสร้างสวนสาธารณะอีกมากมายหลายแห่งทั่วประเทศ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนอย่างแท้จริงในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ. 2523 มีการเริ่มทยอยสร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ตามเขตการศึกษาต่างๆ 12 แห่งโดยเริ่มต้นที่จังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ยังมีหน่วยของรัฐและท้องถิ่นรวมทั้งองค์กรเอกชนต่างร่วมมือร่วมใจกันสร้างสวนสาธารณะและสวนสุขภาพมากมายทั่วประเทศเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 80 พรรษา

ในวาระมหามงคลพระชนมายุ 60 พรรษาของทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (2530) และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ (2535) ก็ได้มีการสร้างสวนสาธารณะที่สำคัญและสวยงามอีกหลายแห่ง เช่น สวนหลวง ร.๙ อุทยานเบญจสิริ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สวนรมณีนาถ สวน

เบญจกิติ (บึงยาสูบ) สวนสันติชัยปราการ สวนวชิรเบญจทัศ รวมทั้งสวนภัทรมหาธาราซินีที่จังหวัดสุพรรณบุรี และในวาระครบรอบ 72 พรรษา (พ.ศ. 2542) ก็ได้มีการสร้างสวนสาธารณะอีกเพื่อเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบเป็นจำนวนมาก เช่น ที่เชิงสะพานพระราม 9 ผังพระนครและในที่อื่นๆ หลายแห่ง รวมทั้งสวนสาธารณะเชิงสะพานพระราม 8 ทั้งนี้ยังไม่นับถึงต่างจังหวัดที่ทั้งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างเพื่อเฉลิมพระเกียรติในวาระต่างๆ รวมแล้วน่ามีสวนสาธารณะทั้งเล็กและใหญ่รวมทั้งสวนสุขภาพที่สืบเนื่องจากพระราชดำริทั่วประเทศซึ่งน่าจะมากกว่า 100 แห่ง

สวนที่อาจไม่นับเป็นสวนสาธารณะ

สวนบางประเภท แม้เปิดให้ประชาชนเข้าไปใช้ฟรีแต่ก็ไม่นับรวมไว้ในประเภทของสวนสาธารณะในความหมายนี้ เช่น สวนพฤกษศาสตร์ (botanic gardens) สวนรุกขชาติ (arboretums) อุทยานสาธารณะ (public gardens) สวนสนุก (amusement parks) สวนสัตว์ (zoological gardens) อุทยานแห่งชาติ (national parks) และวนอุทยาน (forest parks) รวมทั้งแหล่งสงวนพันธุ์สัตว์ป่า (wildlife sanctuary) และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า (non-hunting Areas) ทั้งนี้เนื่องจากสวนหรือสถานที่ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เฉพาะและมีข้อจำกัดในการใช้งาน มีการบริหารจัดการและแหล่งงบประมาณจัดสร้างแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมี สวนหย่อม ตามถนนหรือสวนสัตว์จำลองตามบาทวิถีต่างๆ ในกรุงเทพมหานครในยุคปัจจุบันที่ไม่นับเป็นสวนสาธารณะ แต่ถือเป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง

ความสำคัญของสวนสาธารณะและที่พักผ่อนในเมือง

พิชา ทิพย์ขจรวุฒิ (2531 : 29-30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสวนสาธารณะและที่พักผ่อนในเมืองไว้ดังนี้

1. เป็นสถานที่ให้คนใช้สร้างประสบการณ์ให้แก่คนทั้งทางร่างกาย (สุขภาพกาย) และจิตใจ (สุขภาพจิต)
2. เป็นสถานที่ป้องกันการบุกรุกทำลายธรรมชาติ และในขณะเดียวกันเป็นสถานที่ส่งเสริมให้มีธรรมชาติที่สมดุลกันเอง
3. เป็นสถานที่กระตุ้นให้มีการศึกษาที่ดีขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในทางที่ถูกต้อง

เพื่อที่จะให้มีสุขภาพดี ร่างกายของคนจะต้องได้รับอากาศบริสุทธิ์ แสงแดด การออกกำลังกาย และการผ่อนคลาย ความตึงเครียดทางด้านจิตใจ ความต้องการนี้มีทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามก็เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น สิ่งจำเป็นสำหรับคนทั้ง 4 ประการนี้กลับหาได้ยากขึ้น คนที่ทำงานในตึกใหญ่ๆ จึงไม่ค่อยได้สัมผัสแสงแดดและอากาศบริสุทธิ์

พนักงานห้างร้าน บริษัท ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย เมื่อเลิกจากงานก็ต้องกลับไปนั่งดูโทรทัศน์ที่บ้าน ใช้รถยนต์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตที่ไม่จำเป็นต้องใช้กำลังกายเสียเป็นส่วนใหญ่ ในสังคมที่มีการแบ่งแยกงานสลับซับซ้อนทำให้ต้องระมัดระวังกิริยาและวาจาทำให้เกิดความยุ่งยาก สับสน และเกิดอารมณ์เครียดได้ง่าย ปัญหาสังคมที่พบอยู่ในปัจจุบันเป็นเพราะคนทั่วไปรู้สึก คล้ายๆ กับอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นเครื่องจักรหุ่นยนต์ปราศจากชีวิตจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองใหญ่ ๆ ในสังคมที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เป็นการยากลำบากมากที่จะได้พบปะสังสรรค์ อย่างเป็นกันเองขาดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและรู้สึกว่าไม่เป็นตัวของตัวเองไม่เป็นส่วนหนึ่งของ สังคมที่ตนอาศัยอยู่ (Lack of Sense of Belonging) การจัดให้มีโอกาสพักผ่อนในสวนสาธารณะ จึงเป็นทางเดียวที่ทำให้คนได้รู้จักกันทำความคุ้นเคยกันกับเพื่อนบ้านของเขาและทำให้เกิด ความรู้สึกเป็นเพื่อนกันมากกว่าเป็นชิ้นส่วนของเครื่องจักรอันหนึ่งในสังคมเท่านั้น นอกจากนี้หน้าที่ อันสำคัญของสวนสาธารณะยังใช้เป็นสถานที่สนองความต้องการที่จะได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ทั้งคนที่มีเวลา ว่างมาก เช่น เด็ก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนชราอีกด้วย แต่สำหรับเด็กนั้นเพื่อให้เกิดความคิดที่ดี ต่อธรรมชาติและรู้จักสร้างสมดุลธรรมชาติเมื่อเติบโตขึ้น สวนสาธารณะและที่พักผ่อนเป็นที่สร้างความแตกต่างไปจากเมือง ไม่แออัดยัดเยียด ไม่จอบจก มีสิ่งต่างๆ มาก แปลกๆ แตกต่างกันทำให้ ลดความเคร่งเครียดในการได้เห็นและพักผ่อนหย่อนจิตใจในระยะยาว สวนสาธารณะเป็นที่ซึ่งมี อิทธิพลต่อการสร้างและรูปแบบของสิ่งก่อสร้างในเมืองด้วย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิธนา เมลืองนนท์ (2534:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการ เลือกใช้บริการของการบินไทย ศึกษากรณี ผู้โดยสารชั้นธุรกิจในเส้นทางบินระหว่างประเทศ พบว่า ผู้โดยสารที่เดินทางในเส้นทางบินภาคพื้นเอเชียมากกว่าเส้นทางบินข้ามทวีป โดยเป็นผู้โดยสารที่มี ภูมิลำเนาอยู่ในทวีปเอเชียส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และอยู่ในกลุ่มอาชีพผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ ระดับบริหาร โดยเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจ และให้เหตุผลที่เลือกใช้เพราะการบริการ ดี ซึ่งในการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น พนักงานต้อนรับภาคพื้น ยังควรปรับปรุงในการให้ความสนใจ ดูแลอย่างทั่วถึงและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ยังควรปรับปรุงใน ส่วนของการยิ้มแย้มแจ่มใสให้ดีขึ้นและความสามารถในการใช้ภาษาพูด ในส่วนในการโฆษณา ผู้โดยสารเคยเห็นโฆษณาในสื่อวิทยุและโทรทัศน์มากที่สุด และในส่วนของภาพพจน์รวมของ การบินไทยอยู่ในเกณฑ์ดี ในขณะที่ภาพพจน์ด้านการบริการของพนักงานต้อนรับ (ภาคพื้นและบน เครื่องบิน) อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ (2538:9) ได้ทำการศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยว ภายในประเทศของชาวไทย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่าย สำหรับการท่องเที่ยว เวลาสำหรับการท่องเที่ยว และความตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ทั้งสาม องค์ประกอบนี้จะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญยิ่ง ต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความอยากรู้ อยากรูเห็นของมนุษย์ องค์ประกอบเหล่านี้จึงเป็นกรอบกำหนดทิศทาง และขนาดของพฤติกรรมการ ท่องเที่ยวให้แตกต่างกันออกไปตามข้อจำกัดที่แต่ละบุคคลมีอยู่ กล่าวคือ บุคคลที่มีรายได้ต่ำ มี เวล่าน้อย หรือไม่ตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ก็จะท่องเที่ยวได้ในบริเวณใกล้ๆ หรือในระยะเวลานั้นๆ เท่านั้น ขณะที่คนที่มีรายได้สูง มีเวลามาก และมีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยวย่อมสามารถท่องเที่ยวได้ ไกลกว่า และนานกว่ารวมทั้งสามารถใช้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ทันสมัย และมีคุณภาพ เหนือกว่า เป็นต้น

ดาริกา จารุวัฒนกิจ (2539:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยการสื่อสารภายในองค์การที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานกลุ่มบริษัท มินิแบ (ประเทศไทย) พบว่า รูปแบบ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง พนักงานมีความพึงพอใจใน การรับข่าวสารจากแหล่งข่าวสารที่เป็นผู้บังคับบัญชา เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศ อย่างเป็นทางการ องค์ประกอบทางด้านเพศ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการ ทำงานของพนักงาน แต่ระยะเวลาที่ทำงานในบริษัทมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน ของพนักงาน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานกับตัวแปร ต่างๆ พบว่า พฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารของผู้บังคับบัญชา มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ของพนักงาน

เมตตา เสวตเลข (2539:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ แหล่งท่องเที่ยวประเภทนันทนาการ : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนสัตว์ดุสิต พบว่า นักท่องเที่ยวมีความ พึงพอใจต่อสวนสัตว์ดุสิตในภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อจำแนกความพึงพอใจออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อระยะห่างจากกลุ่มช้างเคียงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีความพึงพอใจต่อสวนสัตว์ดุสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสวนสัตว์ดุสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระยะเวลาในการพักผ่อนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสวนสัตว์ดุสิตแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เวทิสสา กาญจนแก้ว (2544:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษาสวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า การให้คุณค่าสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะที่พักอาศัย ประเภทของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับวัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการและระยะเวลาที่อยู่ในสวนสาธารณะ ไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการแตกต่างกัน ส่วนปัญหาและความต้องการของประชาชนผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ คือ ด้านความสะอาด โดยต้องการให้เพิ่มถังขยะตามจุดต่างๆ มากขึ้น รวมถึงต้องการให้มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างชัดเจน และต้องการให้มีการทำนุบำรุงรักษาสาธารณูปโภคต่างๆ ให้ใช้ได้เสมอ ด้านความปลอดภัยต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

วิศิษฐ์ ธรรมศรี (2547:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการในสวนหลวง ร.๙ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 28.58 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา และมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,001 บาท ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่านักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙ มีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการในสวนหลวง ร.๙ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่รายได้ และเวลาว่าง ไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการของแหล่งนันทนาการแห่งนี้

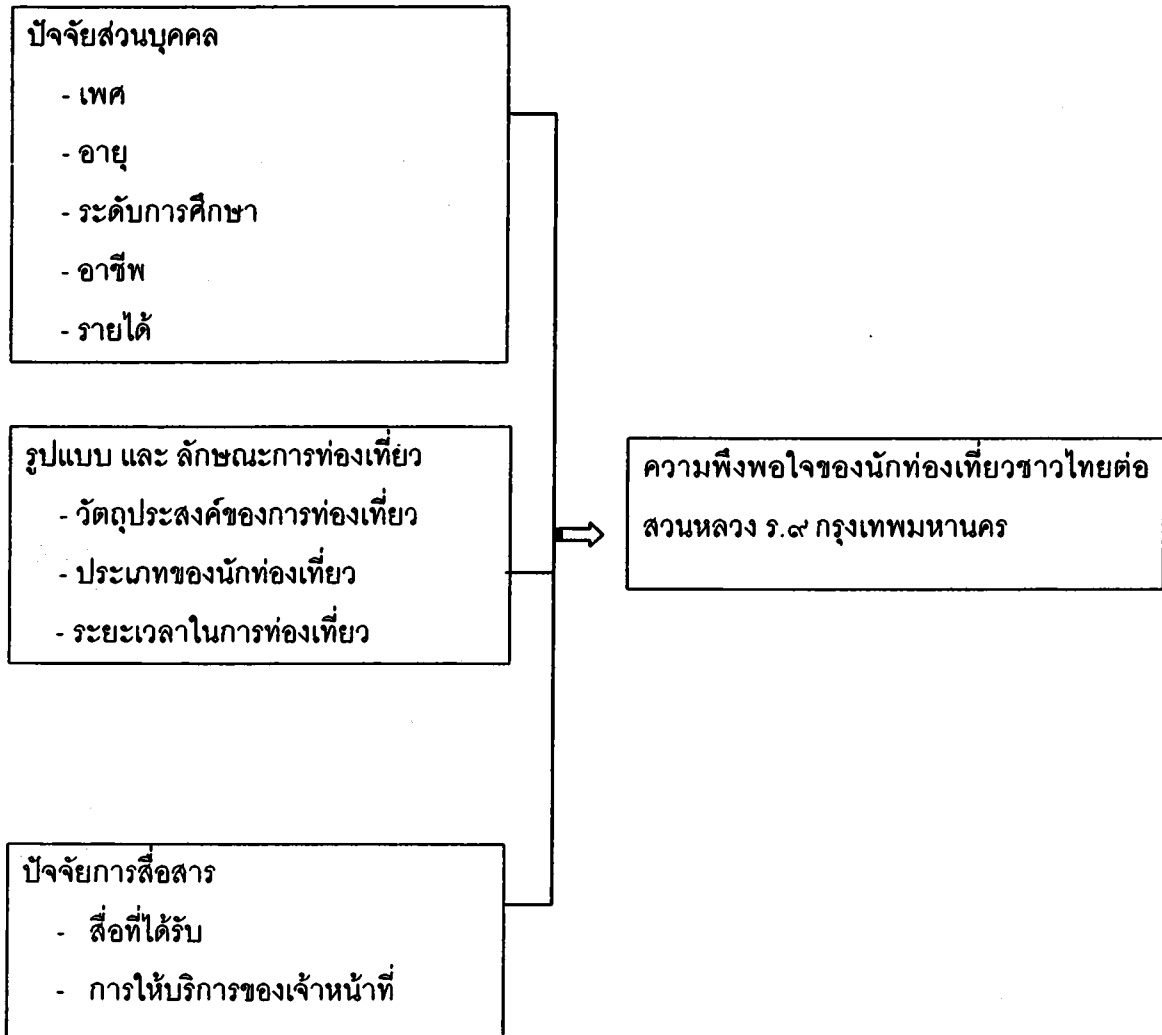
แก้วกันยา อิมวัฒน์ (2548:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การจัดการและการพัฒนาด้านนันทนาการสวนหลวง ร.๙ กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ระยะเวลาในการมาใช้บริการประมาณ 2-3 ชั่วโมง มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มที่มาใช้บริการประมาณ 2-3 คน พาหนะที่ผู้มาใช้บริการใช้ในการเดินทาง คือ รถยนต์และจักรยานยนต์ ผู้มาใช้บริการจะมาใช้บริการกับกลุ่มเพื่อนและผู้มาใช้บริการเคยเดินทางมาใช้บริการสวนหลวง ร.๙ มากกว่า 5 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน/ปิกนิก ส่วนรูปแบบกิจการของผู้เกี่ยวข้องกับการให้บริการของสวนหลวง ร.๙ นั้นคือ ผู้ประกอบกิจการภายในสวนหลวง ร.๙ มีรูปแบบกิจการในการ

ให้บริการ คือ การให้บริการเช่าเรือพาย จักรยานน้ำ การให้บริการห้องน้ำและการให้บริการร้านอาหาร สำหรับแนวทางการจัดการและพัฒนาสวนหลวง ร.๙ ได้แก่ การจัดการด้านการบริการ คือ เพิ่มความปลอดภัยของผู้มาใช้บริการ โดยการเพิ่มจำนวนพนักงานรักษาความปลอดภัยและเพิ่มการบริการข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ รวมถึงการให้บริการน้ำดื่มแก่ผู้มาใช้บริการ การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ให้มีการเพิ่มจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอกับความต้องการของผู้มาใช้บริการ การจัดการด้านบุคลากร คือ ให้มีการจัดทำโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และพนักงานเพื่อประโยชน์ในด้านนั้นทางการ และ การท่องเที่ยว โดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับงานที่ทำได้

2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

2.3 สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ในระดับมาก
2. ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

กล่าวคือ

- 2.1 เพศมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙
- 2.2 อายุมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙
- 2.3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙
- 2.4 อาชีพมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

2.5 รายได้มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

3. รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ กล่าวคือ

3.1 วัตถุประสงค์ของท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

3.2 ประเภทของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

3.3 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

4. ปัจจัยการสื่อสารมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

4.1 สื่อที่ได้รับมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

4.2 การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

บทที่ 3 วิธีวิจัย

3.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายเปิดและปลายปิด มีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

3.1.1 ประชากร ของการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนชาวไทยทั่วไปที่มาท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ เลือกจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เป็นจำนวน 100 ราย

3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการวิจัยภาคสนาม

3.2.2 ตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.2.3 จัดคำตอบเป็นกลุ่ม และเป็นหมวด ตลอดจนใส่รหัส (Code) คำตอบ

3.2.4 ใส่รหัสคำตอบลงในแผ่นรหัส (Coding Form) จนครบทุกชุดและจัดทำคู่มือใส่รหัส

3.2.5 พิมพ์รหัสจากแผ่นรหัสทั้งหมดลงในคอมพิวเตอร์และเก็บข้อมูลลงในแผ่นดิสก์

3.2.6 ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

3.3 วิธีการนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ที่ได้ทำการวิจัยจะใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการหาค่าทางสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น โดยการวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

3.6.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ของตัวแปรต่างๆ โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ด้วย Chi-square เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สนใจวิจัย ทั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.4 ระยะเวลาในการทำการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบสอบถามและแจกแบบสอบถามให้แก่ประชาชนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในสวนสัตว์ดุสิต พร้อมทั้งให้คำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการกรอกแบบสอบถามและข้อคำถามบางข้อในกรณีที่ผู้ตอบไม่เข้าใจ เนื่องจากผู้วิจัยคิดว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้รับแบบสอบถามคืน จึงขอร้องให้ผู้ตอบแบบสอบถามดำเนินการตอบให้เสร็จและส่งคืนในเวลาเดียวกันกับที่ได้รับแบบสอบถามเพื่อป้องกันการลืมตอบ หรือการลืมส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2551 เป็นเวลา 20 วัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙ โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิเคราะห์ โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- 4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙
- 4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙
- 4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙
- 4.6 การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

ข้อมูลในการวิจัยได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ได้แก่ เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นหญิง ร้อยละ 53.0 รองลงมาเป็นชาย ร้อยละ 47.0 อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอายุ 31 – 45 ปี ร้อยละ 37.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 15 – 30 ปี ร้อยละ 35.0 และน้อยที่สุดมีอายุไม่เกิน 14 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 3.0 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 41.0 รองลงมามีระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 29.0 และน้อยที่สุดมีประถมศึกษา ร้อยละ 8.0 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 28.0 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 24.0 และน้อยที่สุด คือ เกษียณอายุและว่างงาน ร้อยละ 1.0 รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 29.0 รองลงมามีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุดมีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 11.0 ที่อยู่ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ร้อยละ 95.0 อาศัยอยู่ต่างจังหวัด ร้อยละ 5.0 ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ (n = 100)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	47	47.0
หญิง	53	53.0
รวม	100	100.0
อายุ		
ไม่เกิน 14 ปี	3	3.0
15-30 ปี	35	35.0
31-45 ปี	37	37.0
46-60 ปี	22	22.0
60 ปีขึ้นไป	3	3.0
รวม	100	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	8	8.0
มัธยมศึกษา/ปวช.	13	13.0
อนุปริญญา/ปวส.	29	29.0
ปริญญาตรี	41	41.0
สูงกว่าปริญญาตรี	9	9.0
รวม	100	100.0
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6	6.0
พนักงานบริษัท	28	28.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	24	24.0
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	10	10.0
นักเรียน/นักศึกษา	11	11.0
รับจ้างอิสระ	8	8.0
ลูกจ้างโรงงาน, คนงาน, พนักงานห้างฯ	11	11.0
เกษียณอายุ	1	1.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ว่างงาน	1	1.0
รวม	100	100.0
รายได้		
ไม่มีรายได้	21	21.0
น้อยกว่า10,000 บาท	16	16.0
10,000-20,000 บาท	29	29.0
20,001-30,000 บาท	23	23.0
30,001-40,000 บาท	11	11.0
รวม	100	100.0
ที่อยู่		
กรุงเทพฯ	95	95.0
ต่างจังหวัด	5	5.0
รวม	100	100.0

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

จากข้อมูลที่เก็บมาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ดังนี้

- วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีวัตถุประสงค์มาเพื่อการออกกำลังกาย ร้อยละ 70.0 รองลงมามานั่งพักผ่อน และน้อยที่สุดเพื่อพบปะเพื่อนฝูง ร้อยละ 1.0
- ผู้ร่วมในการเดินทางครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเดินทางมากับครอบครัว ร้อยละ 45.0 รองลงมาเดินทางมากับเพื่อน ร้อยละ 37.0 และน้อยที่สุดมาคนเดียว ร้อยละ 18.0
- จำนวนสมาชิกในการเดินทาง กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเดินทางมา 3 คน ร้อยละ 26.0 รองลงมาเดินทางมา 4 ร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดมา 8 คน ร้อยละ 1.0
- ระยะเวลาในการใช้บริการ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากใช้บริการ 3-4 ชั่วโมง ร้อยละ 49.0 รองลงมาใช้บริการ 1-2 ชั่วโมง ร้อยละ 29.0 และน้อยที่สุดมาใช้บริการไม่เกิน 1 ชั่วโมง ร้อยละ 2.0
- การเดินทางมาใช้บริการใช้วิธี กลุ่มตัวอย่างส่วนมากใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ร้อยละ 45.0 รองลงมาใช้รถจักรยาน/รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 18.0 และน้อยที่สุดมาใช้บริการเดิน ร้อยละ 9.0 ดังตาราง 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (n = 100)

ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว		
เดินเล่น, ชมวิวทิวทัศน์	7	7.0
นั่งพักผ่อนหย่อนใจ	10.	10.0
ออกกำลังกาย	70	70.0
หาความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้	2	2.0
อ่านหนังสือ	5	5.0
ถ่ายรูป	5	5.0
พบปะเพื่อนฝูง	1	1.0
รวม	100	100.0
การเดินทางครั้งนี้เดินทางมากับ		
คนเดียว	18	18.0
เพื่อน	37	37.0
ครอบครัว	45	45.0
รวม	100	100.0
จำนวนสมาชิกในการเดินทาง		
1 คน	18	18.0
2 คน	15	15.0
3 คน	26	26.0
4 คน	21	21.0
5 คน	11	11.0
6 คน	6	6.0
7 คน	2	2.0
8 คน	1	1.0
รวม	100	100
ระยะเวลาในการใช้บริการ		
ไม่เกิน 1 ชั่วโมง	2	2.0
1-2 ชั่วโมง	29	29.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
3-4 ชั่วโมง	49	49.0
5-6 ชั่วโมง	20	20.0
รวม	100	100.0
การเดินทางมาใช้บริการใช้วิธี		
เดิน	9	9.0
รถจักรยาน/รถจักรยานยนต์	18	18.0
รถยนต์ส่วนบุคคล	45	45.0
รถโดยสารประจำทาง	12	12.0
รถแท็กซี่/รถสามล้อ/รถรับจ้าง	16	16.0
รวม	100	100.0

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน พบว่า รู้จักหรือรับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙ จากเพื่อน/ญาติ ร้อยละ 59.0 รองลงมา คือ เอกสาร/หนังสือ ร้อยละ 41.0 ส่วนการให้บริการของเจ้าหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากประทับใจในเรื่องของความยิ้มแย้มแจ่มใส ร้อยละ 43.0 น้อยลงมาเป็นการพูดจาไพเราะ ร้อยละ 16.0 และน้อยที่สุด เป็นให้ความช่วยเหลือ ร้อยละ 12.0 ดังตาราง 6

ตารางที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙ (n = 100)

ปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙	จำนวน	ร้อยละ
รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙		
จาก		
เอกสาร/หนังสือ	41	41.0
เพื่อน/ญาติ	59	59.0
รวม	100	100.0
การให้บริการของเจ้าหน้าที่สวนหลวง ร.๙		
ความสุภาพ	14	14.0
พูดจาไพเราะ	16	16.0
ยิ้มแย้มแจ่มใส	43	43.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙	จำนวน	ร้อยละ
การอำนวยความสะดวก	15	15.0
การให้ความช่วยเหลือ	12	12.0
รวม	100	100.0

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแยกตามด้านต่างๆ แล้ว สามารถนำเสนอข้อมูลได้ดังนี้

4.4.1 การจัดแสดงพันธุ์ไม้

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในเรื่องได้ศึกษาถึงพันธุ์ไม้นานาชนิด ชุ่มไม้เขียวให้ร่มเงา และสวนดอกไม้ประดับอย่างสวยงาม อยู่ในระดับมากร้อยละ 33.0, 47.0 และ 34.0 ตามลำดับ ดังตาราง 7

ตารางที่ 7 ร้อยละของความพึงพอใจต่อการจัดแสดงพันธุ์ไม้ (n = 100)

การจัดแสดงพันธุ์ไม้	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ได้ศึกษาถึงพันธุ์ไม้นานาชนิด	31.0	33.0	20.0	10.0	6.0
ชุ่มไม้เขียวให้ร่มเงา	27.0	47.0	13.0	11.0	2.0
สวนดอกไม้ประดับอย่างสวยงาม	30.0	34.0	23.0	11.0	2.0

4.4.2 เจ้าหน้าที่

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในเรื่อง การแนะนำของเจ้าหน้าที่ในส่วนต่างๆ ร้อยละ 33.0 ส่วนพึงพอใจระดับมากในเรื่อง การต้อนรับที่เป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 34.0 ดังตาราง 8

ตารางที่ 8 ร้อยละของความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ (n = 100)

เจ้าหน้าที่	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การต้อนรับที่เป็นมิตรของเจ้าหน้าที่	31.0	34.0	18.0	17.0	-
การแนะนำของเจ้าหน้าที่ในส่วนต่างๆ	33.0	25.0	25.0	16.0	1.0

4.4.3 บรรยากาศ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในเรื่องการตกแต่งมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 35.0 และนอกนั้นพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ความสงบเงียบภายในบริเวณสวนหลวง ร.๙, ความร่มรื่นของต้นไม้ภายในบริเวณสวนหลวง ร.๙, ความสะอาดโดยรอบภายในสวนหลวง ร.๙, ความสวยงามโดยรวมของสวนหลวง ร.๙ ร้อยละ 45.0, 40.0, 33.0 และ 34.0 ตามลำดับ ดังตาราง 9

ตารางที่ 9 ร้อยละของร้อยละของความพึงพอใจต่อบรรยากาศ (n = 100)

บรรยากาศ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความสงบเงียบภายในบริเวณสวนหลวง ร.๙	28.0	45.0	17.0	8.0	2.0
ความร่มรื่นของต้นไม้ภายในบริเวณสวนหลวง ร.๙	27.0	40.0	20.0	11.0	2.0
การตกแต่งมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ	35.0	27.0	24.0	13.0	1.0
ความสะอาดโดยรอบภายในสวนหลวง ร.๙	28.0	33.0	25.0	14.0	-
ความสวยงามโดยรวมของสวนหลวง ร.๙	30.0	34.0	21.0	15.0	-

4.4.4 แผ่นป้าย

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในเรื่องแผ่นป้ายเพื่ออธิบายพันธุ์ไม้ต่างๆ ชัดเจน และป้ายแผ่นผังการแสดงตำแหน่งภายในสวนหลวง ร.๙ ชัดเจนและเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 46.0 และ 27.0 ตามลำดับ ดังตาราง 10

ตารางที่ 10 ร้อยละของความพึงพอใจต่อแผ่นป้าย (n = 100)

แผ่นป้าย	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
แผ่นป้ายเพื่ออธิบายพันธุ์ไม้ต่างๆ ชัดเจน	22.0	46.0	19.0	13.0	-
ป้ายแผนผังการแสดงตำแหน่งภายในสวนหลวง ร.๙ ชัดเจนและเพียงพอ	27.0	27.0	27.0	19.0	-

4.4.5 สุขา

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในเรื่องมีจำนวนสุขาให้บริการเพียงพอ และความสะอาดของห้องสุขา อยู่ในระดับมากร้อยละ 34.0 และ 43.0 ตามลำดับ ดังตาราง 11

ตารางที่ 11 ร้อยละของความพึงพอใจต่อสุขา (n = 100)

สุขา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
มีจำนวนสุขาให้บริการเพียงพอ	24.0	34.0	28.0	13.0	1.0
ความสะอาดของห้องสุขา	37.0	43.0	9.0	11.0	-

4.4.6 ราคา

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในเรื่องราคาค่าผ่านประตู และราคาค่าจอดรถ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 38.0 และ 28.0 ตามลำดับ ดังตาราง 12

ตารางที่ 12 ร้อยละของความพึงพอใจต่อราคา (n = 100)

ราคา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ราคาค่าผ่านประตู	38.0	27.0	18.0	17.0	-
ราคาค่าจอดรถ	28.0	26.0	24.0	21.0	1.0

4.4.7 ด้านอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีถึงขยะอยู่พอเพียง, สนามหญ้าสำหรับพักผ่อน, สนามเด็กเล่น, แก้วน้ำสำหรับพักผ่อน/ศาลาที่พัก, การบริการของรถนำชมรอบๆ สวน, ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว, บริการร้านค้าอาหารและเครื่องดื่ม, มีการเล่นกีฬาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ น่าสนใจ, เวลาเปิด-ปิดทำการ, ความเพียงพอของแสงสว่างภายในสวนหลวง, พนักงานรักษาความปลอดภัยคอยดูแล ตรวจพื้นที่, เทียบเท่ากับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ร้อยละ 49.0, 48.0, 33.0, 36.0, 31.0, 33.0, 32.0, 37.0, 31.0, 45.0, 35.0, 34.0 ตามลำดับ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก และ ปานกลาง ดังตาราง 13

ตารางที่ 13 ร้อยละของความพึงพอใจด้านอื่นๆ (n = 100)

ด้านอื่นๆ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. มีถึงขยะอยู่พอเพียง	49.0	22.0	24.0	5.0	-
18. สนามหญ้าสำหรับพักผ่อน	48.0	24.0	20.0	7.0	1.0
19. สถานที่ออกกำลังการกลางแจ้ง	30.0	27.0	32.0	11.0	-
20. สนามเด็กเล่น	33.0	21.0	23.0	19.0	4.0
21. แก้วน้ำสำหรับพักผ่อน/ศาลาที่พัก	36.0	19.0	21.0	23.0	1.0
22. การบริการของรถนำชมรอบๆ สวน	31.0	24.0	26.0	17.0	2.0
23. บริการที่จอดรถกว้างขวางเพียงพอ	28.0	29.0	28.0	14.0	1.0
24. ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว	33.0	33.0	22.0	12.0	-
25. บริการน้ำดื่มสาธารณะ	27.0	25.0	30.0	17.0	1.0
26. บริการร้านค้าอาหารและเครื่องดื่ม	32.0	26.0	21.0	21.0	-
27. มีการเล่นกีฬาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ น่าสนใจ	37.0	27.0	18.0	18.0	-
28. เวลาเปิด-ปิดทำการ	31.0	28.0	24.0	17.0	-
29. การติดตั้งเครื่องกระจายเสียงตามจุดต่างๆ	26.0	23.0	29.0	18.0	4.0
30. ความเพียงพอของแสงสว่างภายในสวนหลวง	45.0	36.0	16.0	3.0	-
31. พนักงานรักษาความปลอดภัยคอยดูแล ตรวจพื้นที่	35.0	27.0	24.0	14.0	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้านอื่นๆ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32. เทียบความกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	34.0	31.0	24.0	11.0	-
33. สรุปโดยรวมท่านมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวสวนหลวง ร.๙	25.0	41.0	20.0	14.0	-

ซึ่งจากข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙ รายชื่อที่ได้นำเสนอไปข้างต้น สามารถที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นระดับความคิดเห็นในภาพรวมทั้งหมดได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้ อยู่ในระดับมากร้อยละ 89.0 ดังตาราง 14

ตารางที่ 14 ร้อยละของความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้ (n = 100)

ความพึงพอใจในภาพรวม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปานกลาง	11	11.0
ระดับมาก	89	89.0
รวม	100	100.0

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าที่ตั้งของสวนหลวง ร.๙ ในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการที่จะเข้ามาใช้บริการสวนหลวง ร.๙ อีกในอนาคต ดังตาราง 15

ตารางที่ 15 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ (n = 100)

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ที่ตั้งของสวนหลวง ร.๙ ในปัจจุบันมีความเหมาะสม		
เหมาะสม	100	100.0
ต้องการใช้บริการสวนหลวง ร.๙ ในอนาคต		
ต้องการ	100	100.0

4.6 การทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

4.6.1 สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ ในระดับมาก ผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.0 ดังตาราง 14

4.6.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ กล่าวคือ

1) เพศมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ จากการวิจัยพบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ($\chi^2 = 3.284$; $p = .070$) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) อายุมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ จากการวิจัยพบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test อายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ($\chi^2 = 7.887$; $p = .096$) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ จากการวิจัยพบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 14.796$; $p = .005$) จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) อาชีพมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ จากการวิจัยพบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ($\chi^2 = 9.501$; $p = .302$) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5) รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ จากการวิจัยพบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 14.241$; $p = .007$) จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ร้อยละของระดับความพึงพอใจจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n = 100)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปานกลาง	มาก	รวม
เพศ			
ชาย	17.0	83.0	100.0
หญิง	5.7	94.3	100.0

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปานกลาง	มาก	รวม
$\chi^2 = 3.284$	df. = 1	p = .070	
อายุ			
ไม่เกิน 14 ปี		100.0	100.0
15-30 ปี	22.9	77.1	100.0
31-45 ปี	5.4	94.6	100.0
46-60 ปี	45.	95.5	100.0
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป		100.0	100.0
$\chi^2 = 7.887$	df. = 4	p = .096	
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	25.0	75.0	100.0
มัธยมศึกษา/ปวช.	38.5	61.5	100.0
อาชีวะ/อนุปริญญา/ปวส.	6.9	93.1	100.0
ปริญญาตรี	4.9	95.1	100.0
สูงกว่าปริญญาตรี		100.0	100.0
$\chi^2 = 14.796$	df. = 4	p = .005	
อาชีพ			
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	16.7	83.3	100.0
พนักงานบริษัท	25.0	75.0	100.0
ธุรกิจส่วนตัว	4.2	95.8	100.0
แม่บ้าน/พ่อบ้าน		100.0	100.0
นักเรียน/นักศึกษา	9.1	90.9	100.0
รับจ้างอิสระ		100.0	100.0
ลูกจ้างโรงงาน/คนงาน	9.1	90.9	100.0
เกษียณอายุ		100.0	100.0
ว่างงาน		100.0	100.0
$\chi^2 = 9.501$	df. = 8	p = .302	

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปานกลาง	มาก	รวม
รายได้			
ไม่มีรายได้	33.3	66.7	100.0
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	6.3	93.8	100.0
10,000-20,000 บาท/เดือน	3.4	96.6	100.0
20,001-30,000 บาท/เดือน	8.7	91.3	100.0
30,001-40,000 บาท/เดือน		100.0	100.0
$\chi^2 = 14.241$	df. = 4	p = .007	

4.6.3 สมมติฐานที่ 3 รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ กล่าวคือ

1) วัตถุประสงค์ของท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ จากการวิจัย พบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test วัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 25.434$; p = .000) จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ประเภทของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ จากการวิจัย พบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test ประเภทของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 17.459$; p = .000) จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ จากการวิจัย พบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 11.527$; p = .009) จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ร้อยละของระดับความพึงพอใจจำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยว (n = 100)

ลักษณะการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก	รวม
วัตถุประสงค์			
เดินเล่น	28.6	71.4	100.0
นั่งพักผ่อน	50.0	50.0	100.0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลักษณะการท่องเที่ยว	ปานกลาง	มาก	รวม
ออกกำลังกาย	4.3	95.7	100.0
ศึกษาพันธุ์ไม้	50.0	50.0	100.0
อ่านหนังสือ		100.0	100.0
ถ่ายรูป		100.0	100.0
นัดแนะพบปะเพื่อนฝูง		100.0	100.0
$\chi^2 = 25.434$ df. = 6 p = .000			
ประเภทของนักท่องเที่ยว			
คนเดียว	38.9	61.1	100.0
เพื่อน	5.4	94.6	100.0
ครอบครัว	4.4	95.6	100.0
$\chi^2 = 17.459$ df. = 2 p = .000			
ระยะเวลาในการท่องเที่ยว			
ไม่เกิน 1 ชั่วโมง		100.0	100.0
1-2 ชั่วโมง	27.6	72.4	100.0
3-4 ชั่วโมง	4.1	95.9	100.0
5-6 ชั่วโมง	5.0	95.0	100.0
$\chi^2 = 11.527$ df. = 3 p = .009			

4.6.4 สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยการสื่อสารมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ กล่าวคือ

1) สื่อที่ได้รับในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ จากการวิจัย พบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test สื่อที่ได้รับในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ ($\chi^2 = 5.143$; p = .023) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวงร.๙ จากการวิจัย พบว่า เมื่อทดสอบด้วย χ^2 -test การให้บริการของ

เจ้าหน้าที่ในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวน
หลวงร.๙ ($\chi^2 = 2.991$; $p = .559$) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 18
ตารางที่ 18 ร้อยละของระดับความพึงพอใจจำแนกตามปัจจัยการสื่อสาร (n = 100)

ปัจจัยการสื่อสาร	ปานกลาง	มาก	รวม
รู้จักสื่อ			
เอกสาร/หนังสือ	19.5	80.5	100.0
เพื่อน/ญาติ	5.1	94.9	100.0
$\chi^2 = 5.143$		df. = 1 p = .023	
การบริการ			
ความสุภาพ	7.1	92.9	100.0
พูดจาไพเราะ	12.5	87.5	100.0
ยิ้มแย้มแจ่มใส	11.6	88.4	100.0
อำนวยความสะดวก	20.0	80.0	100.0
ให้ความช่วยเหลือ		100.0	100.0
$\chi^2 = 2.991$		df. = 4 p = .559	

บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙ มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙
2. เพื่อศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล, รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยว ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสวนหลวง ร.๙

5.1 สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นหญิง ร้อยละ 53.0 เป็นชาย ร้อยละ 47.0 อายุส่วนมากมีอายุ 31 - 45 ปี ร้อยละ 37.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 41.0 มีอาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 28.0 มีรายได้ 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 29.0 อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ร้อยละ 95.0

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีวัตถุประสงค์มาเพื่อออกกำลังกาย ร้อยละ 70.0 ส่วนมากเดินทางมากับครอบครัว ร้อยละ 45.0 ส่วนมากเดินทางมา 3 คน ร้อยละ 26.0 ส่วนมากใช้บริการ 3-4 ชั่วโมง ร้อยละ 49.0 ส่วนมากใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ร้อยละ 45.0

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙

สรุปได้ว่า ส่วนมากรู้จักหรือรับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙ จากเพื่อน/ญาติ ร้อยละ 59.0 และประทับใจการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในเรื่อง การยิ้มแย้มแจ่มใส ร้อยละ 43.0

ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจรายชื่อในทุกด้านในระดับมากที่สุด และในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้อยู่ในระดับมากทั้งหมด

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าที่ตั้งของสวนหลวง ร.๙ ในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการที่จะเข้ามาใช้บริการสวนหลวง ร.๙ อีกในอนาคต

ข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ ในระดับมาก

ผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ผลการทดสอบสรุปได้ดังนี้

- 1) เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙
- 2) อายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙
- 3) ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

- 5) รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ในเรื่องระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน

สมมติฐานที่ 3 รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ ผลการทดสอบสรุปได้ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ประเภทของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- 3) ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยการสื่อสารมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ กล่าวคือ

1) สื่อที่ได้รับในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

2) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 4

5.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอตามสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ ในระดับมาก

ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับ เวทิสา กาญจนแก้ว (2544:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษาสวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ในระดับปานกลาง โดยการที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ ในระดับมาก อาจเกิดจากสวนหลวง ร.๙ เป็นสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานครซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพัฒนาให้มีความทันสมัย และมีคุณภาพในทุกๆ ด้านอยู่เสมอ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ เพศ, อายุ, อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสวนหลวง ร.๙ แต่ เป็นไปตามสมมติฐานในเรื่อง ระดับการศึกษา และ รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิศิษฎ์ ธรรมศรี (2547:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการในสวนหลวง ร.๙ พบว่า เพศ, อายุ, การศึกษา, อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกนันทนาการในสวนหลวง ร.๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการของแหล่งนันทนาการแห่งนี้ แต่สอดคล้องกับ เวทิสา กาญจนแก้ว (2544:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา

ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษาสวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเกิดจากการที่สวนหลวง ร.๙ เป็นสวนสาธารณะที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพอยู่ในระดับที่สูงอยู่แล้ว อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรับทราบข้อมูลของสวนหลวง ร.๙ จากเพื่อน/ญาติ ซึ่งน่าจะทำให้รู้ถึงสภาพบรรยากาศต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวนี้เป็นอย่างดี จึงทำให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสวนหลวง ร.๙

สมมติฐานที่ 3 รูปแบบและลักษณะการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว, ประเภทของนักท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ หมายความว่านักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว, ประเภทของนักท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เวทิสลา กาญจนแก้ว (2544:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการจัดการสวนสาธารณะ กรณีศึกษาสวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประเภทของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะหนองประจักษ์ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสวนสาธารณะหนองประจักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ไม่สอดคล้องในเรื่อง วัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการและระยะเวลาที่อยู่ในสวนสาธารณะ ไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยการสื่อสารมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ สื่อที่ได้รับ และ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเกิดนักท่องเที่ยวรับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙ จากสื่อบุคคลนั้นคือ เพื่อน/ญาติ เป็นส่วนใหญ่ และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่นั่นจะให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายมากกว่าการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สำหรับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งสอดคล้องกับ นิธนา เมลืองนนท์ (2534:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของการบินไทย ศึกษากรณี ผู้โดยสารชั้นธุรกิจ ในเส้นทางบินระหว่างประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการให้บริการในเรื่องการยิ้มแย้มแจ่มใส เช่นกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

1. สวนหลวง ร.๙ ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่อยู่เสมอ เพื่อสร้างเพิ่มแรงจูงใจคนทั่วไปต้องการมีเที่ยวมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็ต้องมีการเพิ่มเติมและพัฒนารูปแบบการจัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอด้วย

2. สวนหลวง ร.๙ ควรมีการศึกษาความต้องการของลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอยู่เสมอ เพื่อที่จะได้มีการปรับรูปแบบของการบริการให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า และในขณะเดียวกันก็ควรมองหาโอกาสทางการตลาดจากกลุ่มลูกค้าใหม่ๆ อยู่เสมอควบคู่กันไปด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะสวนหลวง ร.๙ เท่านั้น ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว ฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการวิจัยให้ครอบคลุมถึงสวนสาธารณะแห่งอื่นด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยจะสามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับมาอ้างอิงในทางวิชาการ และในทางปฏิบัติการต่อไปได้

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสวนหลวง ร.๙ และสวนสาธารณะแห่งอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสร้างสวนสาธารณะแห่งใหม่ต่อไป

3. ควรมีการวิจัยเชิงลึกถึงเรื่องการบริหารงานสวนสาธารณะ เพื่อหาแนวทางในการเสริมสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้มาใช้บริการของ สวทหลวง ร.๙

แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัย การสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวทหลวง ร.๙" ตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร การท่องเที่ยวและบันเทิง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจาก ท่านได้โปรดให้ความร่วมมือพิจารณาและตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถาม และคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษา

ดังนั้นจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณ อย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอความแสดงความนับถือ

นางสาวกวิสรา พรหมสิกร
นักศึกษานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

แบบสอบถาม

ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว

กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี สวนหลวง ร.๙

กรุณาตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เลือก และเขียนข้อคิดเห็นของท่านใน.....

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

- (1) ชาย (2) หญิง

1.2 อายุ

- (1) ไม่เกิน 14 ปี (2) 15-30 ปี (3) 31- 45 ปี
 (4) 40-60 ปี (5) มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา

- (1) ไม่ได้ศึกษา (2) ระดับประถมศึกษา
 (3) ระดับมัธยมศึกษา/ปวช (4) ระดับอาชีวะ/อนุปริญญา/ปวส
 (5) ระดับปริญญาตรี (6) สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อาชีพ

- (1) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (2) พนักงานบริษัท
 (3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว (4) แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 (5) นักเรียน/นักศึกษา (6) รับจ้างอิสระ
 (7) เกษตรกร (8) ลูกจ้างโรงงาน,คนงาน,พนักงานห้างฯ
 (9) เกษียณอายุ (10) ว่างาน
 (11) อื่นๆ (ระบุ).....

1.5 รายได้โดยประมาณต่อเดือน

- (1) ไม่มีรายได้ (2) น้อยกว่า 10,000 บาท
 (3) 10,000-20,000 บาท (4) 20,001-30,000 บาท
 (5) 30,001-40,000 บาท (6) มากกว่า 40,000 บาท

1.6 ที่อยู่ปัจจุบัน

 (1) กรุงเทพฯ ต่างจังหวัด (ระบุ)

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

2.1 วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในสวนหลวง ร.๙ แห่งนี้

 (1) เดินเล่น, ชมวิวทิวทัศน์ (2) นั่งพักผ่อนหย่อนใจ (3) ออกกำลังกาย (เล่นกีฬา) (4) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ต่างๆ (5) อ่านหนังสือ (6) ถ่ายรูป (7) นัดแนะพบปะเพื่อนฝูง (8) อื่นๆ (ระบุ)

2.2 ในการเดินทางครั้งนี้ท่านเดินทางมากับใคร

 (1) คนเดียว (ข้ามไปตอบข้อ 2.4) (2) เพื่อน (3) ครอบครัว (4) เพื่อนและครอบครัว (5) อื่นๆ (ระบุ)

2.3 จำนวนสมาชิกที่เดินทางมากับท่านครั้งนี้.....คน (รวมตัวท่านด้วย)

2.4 ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวและใช้บริการในสวนหลวง ร.๙ ในแต่ละครั้ง

 (1) ไม่เกิน 1 ชั่วโมง (2) 1-2 ชั่วโมง (3) 3-4 ชั่วโมง (4) 5-6 ชั่วโมง (5) มากกว่า 6 ชั่วโมง

2.5 การเดินทางมายังสวนหลวง ร.๙ แห่งนี้

 (1) เดิน (2) รถจักรยาน/รถจักรยานยนต์ (3) รถยนต์ส่วนบุคคล (4) รถโดยสารประจำทาง (5) รถแท็กซี่/สามล้อ/รถรับจ้าง (6) อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 : ปัจจัยการสื่อสารเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙

3.1 สื่อใดที่ทำให้ท่านได้รู้จักหรือทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสวนหลวง ร.๙

 (1) ทีวี (2) หนังสือพิมพ์ (3) วิทยุ (4) เอกสาร/หนังสือ (5) เพื่อน/ญาติ อื่นๆ.....

3.2 ท่านรู้สึกประทับใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในข้อใด

- (1) ความสุภาพ (2) การพูดจาไพเราะ (3) ยิ้มแย้มแจ่มใส
 (4) การอำนวยความสะดวก (5) การให้ความช่วยเหลือ อื่นๆ.....

ส่วนที่ 4 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสวนหลวง ร.๙

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและใช้บริการในสวนหลวง ร.๙

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>การจัดแสดงพันธุ์ไม้</u> ได้ศึกษาถึงพันธุ์ไม้นานาชนิด					
2	ซุ้มไม้เลื้อยที่ให้ร่มเงา					
3	สวนดอกไม้ประดับอย่างสวยงาม					
	<u>เจ้าหน้าที่</u>					
4	การต้อนรับที่เป็นมิตรของเจ้าหน้าที่					
5	การแนะนำของเจ้าหน้าที่ในส่วนต่างๆ					
	<u>บรรยากาศ</u>					
6	ความสงบเงียบภายในบริเวณสวนหลวง ร.๙					
7	ความร่มรื่นของต้นไม้ภายในบริเวณสวนหลวง ร.๙					
8	การตกแต่งสวนมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ					
9	ความสะอาดโดยรอบภายในสวนหลวง ร.๙					
10	ความสวยงามโดยรวมของสวนหลวง ร.๙					
	<u>แผ่นป้าย</u>					
11	แผ่นป้ายเพื่ออธิบายพันธุ์ไม้ต่างๆ ชัดเจน					
12	ป้ายแผนผังการแสดงตำแหน่งภายในสวนหลวง ร.๙ ชัดเจนและเพียงพอ					

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	<u>สุขา</u> มีจำนวนสุขาให้บริการเพียงพอ					
14	ความสะอาดของห้องสุขา					
15	<u>ราคา</u> ราคาค่าผ่านประตู					
16	ราคาค่าจอดรถ					
17	<u>อื่นๆ</u> มีถึงชยะอยู่เพียงพอ					
18	สนามหญ้าสำหรับพักผ่อน					
19	สถานที่ออกกำลังกายกลางแจ้ง					
20	สนามเด็กเล่น					
21	เก้าอี้สำหรับพักผ่อน/ศาลาที่พัก					
22	การบริการของรถนำชมรอบๆสวน					
23	บริการที่จอดรถกว้างขวางเพียงพอ					
24	ความสะดวกในการเดินทางมาเที่ยว					
25	บริการน้ำดื่มสาธารณะ					
26	บริการร้านค้าอาหารและเครื่องดื่ม					
27	มีการเล่นกีฬาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ น่าสนใจ					
28	เวลาเปิด-ปิดทำการ					
29	การติดตั้งเครื่องกระจายเสียงตามจุดต่างๆ					
30	ความเพียงพอของแสงสว่างภายในสวนหลวง ร.๙					

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31	พนักงานรักษาความปลอดภัยคอยดูแล ตรวจพื้นที่					
32	เที่ยวควบคุมแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง					
33	สรุปโดยรวมท่านมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวสวนหลวง ร.๙					

ส่วนที่ 5 : ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสวนหลวง ร.๙

5.1 ท่านคิดว่าที่ตั้งของสวนหลวง ร.๙ ในปัจจุบันนี้

- (1) เหมาะสม (2) ไม่เหมาะสม เพราะ.....

5.2 ท่านต้องการเข้ามาใช้บริการสวนหลวง ร.๙ ในอนาคต

- (1) ต้องการ (2) ไม่ต้องการ เพราะ.....

5.3 ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อปรับปรุงการให้บริการของสวนหลวง ร.๙ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ ในความร่วมมือและการให้ข้อมูล

ภาคผนวก ข
ประวัติสวนหลวง ร.๙

สวนหลวง ร.๙

ประวัติ

สวนหลวง ร.๙ จัดสร้างขึ้นเนื่องจาก แนวคิดที่จะสร้างสวนน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2525 โดยท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาคเป็นผู้นำ ร่วมกับแนวคิดของกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการพื้นที่รับน้ำ และปรับปรุงระบบระบายน้ำให้มีความต่อเนื่อง มีที่พักน้ำท่วมชังก่อนถ่ายเทออกแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวน้ำท่วมกรุงเทพฯ พ.ศ. 2523 ได้มีการจัดตั้ง มูลนิธิสวนหลวง และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ชื่อสวนสาธารณะแห่งใหม่นี้ว่า "สวนหลวง ร.๙" มีการระดมทุนจัดซื้อที่ดิน เชื้อชวนให้ประชาชนซื้อดินหน่วยละ 1 ตารางวา สร้างสวน กระจายพื้นที่ 500 ไร่ ออกเป็น 800,000 ตารางเมตร ตารางเมตรละ 500 บาท ต่อมาได้ใช้พื้นที่ของกรุงเทพมหานคร แลกเปลี่ยนที่ดินเพิ่มเติมกับเอกชนในบริเวณใกล้เคียง

หอรัชมงคล

หอรัชมงคล เป็นสัญลักษณ์ของสวนหลวง ร.๙ ซึ่งออกแบบโดย ม.ล. ดรีทศยุทธ เทวกุล อาคารนี้สามารถสื่อความหมายให้ระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือลักษณะของอาคารเป็นรูปโค้ง มีเหลี่ยม 9 เหลี่ยม 3 ชั้น มีรัศมี 60 หมายถึงพระชนมายุ 60 ปี เสาคอรูปรูป 9 เหลี่ยม รอบอาคารสูง 5 เมตร หมายถึง พระชนมายุ 5 รอบ และเสาลอยนี้ทำให้ตัวอาคารแลดูเบา ลอยตั้งเสมือนสิ่งที่จะต้องเทิดทูนรักษา ไว้ หลังคาลักษณะโค้ง 9 ครีบ ไปรวมกัน ณ จุดยอด เป็นสัญลักษณ์แห่งการร่วมแรงร่วมใจของปวงชนชาวไทย มุงหลังคาด้วยกระเบื้องดินเผาหางมน สีเหลือง ซึ่งเป็นสีประจำวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายในอาคารจัดเป็นตู้แสดงสิ่งของเครื่องใช้ส่วนพระองค์ และเรื่อง รวเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ 9 ตู้ ซึ่งหมายถึงลำดับรัชกาล และ ความกว้างของตู้ 5 เมตร หมายถึง พระชนมพรรษา 5 รอบ

นอกจากหอรัชมงคล ซึ่งเป็นจุดเด่นหรือสัญลักษณ์ของสวนหลวง ร.๙ ดังที่ กล่าวมาแล้ว ยังมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ เช่น พลับพลาเรือนยอดทรงจตุรมุขที่งดงามมาก อาคารแสดงพันธุ์ไม้ทะเลทราย หรือจีโอเคสิคโดม ซึ่งสร้างเป็น รูปโค้ง มองเห็นเด่นแต่ไกล และศาลาพุ่มจันทร์ที่หลังคาประดับด้วยกาแล อันเป็น สัญลักษณ์ของสถาปัตยกรรมทางภาคเหนือ

ลักษณะเด่น

ประตูทางเข้าออกสวนหลวง ร.๙ มีทั้งหมด 6 ประตู และปลูกต้นไม้ตามชื่อประตูทั้ง 6 คือ

1. ประตูราชาวดี อยู่ทางด้านซอยอุดมสุข เป็นทางเข้าสู่สวนรมณีย์
2. ประตูพุทธรักษา และ

3. ประตูราชพฤกษ์ เป็นเส้นทางไปสู่อาคารสำคัญคือ หอรัชมงคล บริเวณนี้เรียกว่า อุทยานมหาราช ประตูนี้จะเปิดเฉพาะมีการเสด็จพระราชดำเนิน

4. ประตูดาวเรือง เป็นเส้นทางไปสู่อาคารถกเถียงเกียรติ

5. ประตูมณฑลราชอยู่ทางด้านประตูถนนศรีนครินทร์ เป็นเส้นทางไป สู่ หอพฤกษศาสตร์

6. ประตูเฟื่องฟ้า เป็นทางไปสู่สนามราษฎร์

การจัดแบ่งพื้นที่ภายในสวนหลวง ร.๙ ได้แก่

1. บริเวณเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วยหอรัชมงคล และอุทยานมหาราช ภายในหอรัชมงคลจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ และเครื่องใช้ส่วนพระองค์ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ลักษณะอาคารเป็นรูปเก้าเหลี่ยมด้านเท่า หลังคาโค้งสูง ประกอบด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลืองทอง อันเป็นสีวันพระบรมราชสมภพ เป็นศิลปกรรมประยุกต์แห่งสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งอยู่บนเนิน 3 ระดับ ภายในมีห้อง 9 ห้อง ฝาโดยรอบเป็นกระจกให้ประชาชนชมได้จากภายนอก ภายในห้องจัดแสดงหุ่นจำลอง โครงการในพระราชดำริ และของใช้ส่วนพระองค์ บริเวณ ภายในอาคารเป็นห้องกว้างขนาดใหญ่ ใช้เป็นที่จัดกิจกรรม จุคนได้ประมาณ 500 คน

2. สวนพฤกษศาสตร์ เป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดสร้างสวนหลวง ร.๙ แห่งนี้ เนื้อที่รวม 150 ไร่ มีการจัดพันธุ์ไม้หลักอนุกรมวิธานและนิเวศวิทยา และยังเป็นที่ยรวบรวมนไม้พันธุ์ต่างๆ ของไทย รวมทั้งไม้ที่หายาก และสมุนไพรต่างๆ พร้อมทั้งสวนนานาชาติ เช่น สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น และอังกฤษ เปิดให้เข้าชมเฉพาะวันจันทร์-เสาร์ บริเวณนี้มีอาคารต่าง ๆ ดังนี้

- หอพฤกษศาสตร์ เป็นที่เก็บรวบรวมตัวอย่างพันธุ์ไม้และเอกสารเกี่ยวกับพันธุ์ไม้
- อาคารถกเถียงเกียรติ เป็นที่ประชุม สัมมนาทางวิชาการ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปี
- อาคารพันธุ์ไม้ทะเลทราย (จิโอเดสิกโดม) และภายนอกอาคารเป็นที่รวมพันธุ์ไม้ทะเลทราย และไม้อวบน้ำต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- อาคารพันธุ์ไม้ในร่ม ภายในอาคารปลูกประดับด้วยไม้ในร่มนานาชนิด นอกจากนี้ยังมีเรือนเฟิร์นและกล้วยไม้ สำหรับรวบรวมพันธุ์เฟิร์นและกล้วยไม้ชนิดต่าง ๆ

3. สระบัวแก้วเก็บน้ำ มีเนื้อที่ 40 ไร่ เป็นที่พักเก็บน้ำเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมขังบริเวณเมืองชั้นใน ใช้ประโยชน์เพื่อการกีฬาทางน้ำ ตลอดจนอนุรักษ์สัตว์น้ำ มีบริการเรือพาย และจักรยานน้ำ

4. สวนรมณีย์ เนื้อที่ 50 ไร่ เป็นการจัดสวนเพื่อเลียนแบบธรรมชาติท้องถิ่น มีน้ำตก ลำธาร ตกแต่งด้วยวัสดุ พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และสัญลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ บริเวณนี้ยังมีสวนจีน ซึ่งสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยสร้างน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสวนเชิงผาปลูกประดับด้วยพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ

5. สวนน้ำ สวนน้ำติดกับสนามราษฎร์และสวนรมณีย์ เนื้อที่ 40 ไร่ เป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้ น้ำสวยงามหลากชนิดปลูกไว้ในลำธาร และบริเวณริมสองฝั่ง ซึ่งได้เพิ่มเติมในส่วนที่เป็นลำธาร แมกไม้สองข้างฝั่ง เป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้ น้ำที่สวยงาม นอกจากนี้ยังมีสวนกำแพงหินในบริเวณนี้ ด้วย

6. สนามราษฎร์ และ ลานอเนกประสงค์ เนื้อที่ประมาณ 70 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ลาน สนามกว้าง และเวทีกลางแจ้ง เป็นสถานที่จัดการแสดงทางวัฒนธรรม ประเพณีและประกวด ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และศูนย์กีฬา ซึ่งมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ ให้เอกชนเช่าดำเนินการ ประชาชน สามารถเป็นสมาชิกและมาใช้บริการสระว่ายน้ำ สนามเทนนิส ฯลฯ

7. อาคารพันธุ์ไม้ทะเลทราย เป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้ทะเลทราย และไม้อวบน้ำทั้งของไทย และต่างประเทศ

การเดินทาง

รถประจำทาง สาย 2, 25, 38, 83, 133, 145, 207, ปอง 7, 8, 11, และ 13 ลงตรงแยกอุดม สุข แล้วต่อมอเตอร์ไซค์รับจ้าง หรือต่อสองแถวสีแดง ลงตรงทางเข้าสวนหลวง ร. ๙ แล้วต่อ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง

การใช้บริการ

สวนหลวง ร.๙ เปิดให้บริการระหว่างเวลา 06.00 - 18.00 น. ทุกวัน

ค่าผ่านประตูท่านละ 10 บาท

ค่าจอดรถจักรยานยนต์ คันละ 5 บาท

ค่าจอดรถยนต์คันละ 10 บาท

ค่าจอดรถตู้ คันละ 20 บาท

ค่าจอดรถบัส คันละ 30 บาท

กิจกรรมและสิ่งที่น่าสนใจ

สวนหลวง ร.๙ มีลักษณะโดดเด่นในด้าน สวนพฤกษศาสตร์ เป็นแหล่งรวบรวมพรรณไม้ ต่าง ๆ เพื่อการศึกษา เป็นแหล่งความรู้ให้กับผู้สนใจทั่วไป เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และสถานที่ สำหรับการออกกำลังกาย และจัดให้มี "งานพรรณไม้อร่ามสวนหลวง ร.๙" ระหว่างวันที่ 1 - 10 ธันวาคม ของทุกปี โดยมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ ร่วมกับกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีบริการเรือ พาย และจักรยานน้ำ ในบริเวณตระพังแก้ว โดยมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ ให้เอกชนเช่าดำเนินการ บริการให้เข้าสถานที่จัดประชุม สัมมนา และจัดงานเลี้ยงต่าง ๆ โดยใช้สถานที่บริเวณอาคารหอรัชมงคล และอาคารถกลเกียรติ และมี รถมาลัย(รถพ่วง) บริการในวันอาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ตั้งแต่เวลา 10.00 - 18.00 น. คิดค่าบริการ 10 บาท/คน/รอบ โดยมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ เป็นผู้ดำเนินการ

คุณค่าทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

สวนหลวง ร.๙ เป็นสวนสาธารณะที่สมบูรณ์แบบ ช่วยทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญ ร่มรื่น สวยงาม เป็นรมณีสถานเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจออกกำลังกาย การท่องเที่ยว ทัศนศึกษา เพราะเป็นสถานที่ที่จะให้ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ และชีววิทยาได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นสถานที่ที่จะช่วยปลูกฝังให้เยาวชนและประชาชน ทั่วไปมีความรักในธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของมนุษย์

นอกจากนี้แล้ว สวนหลวง ร.๙ ยังเป็นสถานที่ที่จะช่วยรองรับเก็บกักน้ำ เมื่อมีฝนตกเป็นจำนวนมาก มิให้ไหลบ่าท่วมถนนหนทางและบ้านเรือน ก่อนที่จะ ระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา และการที่ประชาชนร่วมใจกันสร้างสวนหลวง ร.๙ ขึ้นนี้นับว่าเป็นบุญวาสนาของคนไทยที่ได้มีโอกาส แสดงความกตัญญูตเวทีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และผลบุญนี้จะตกทอด เป็นมรดกถึงลูกหลานของคนไทยทุกคนสืบไป

สวนหลวง ร.๙ เป็นสถานที่ที่ให้ความสุขแก่ทุกคนที่ได้มีโอกาสมาพบเห็น ได้มาสัมผัส ทั้งยังจะเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติสืบไป ดังนั้นคนไทย ทุกคนจึงควรช่วยกันปรับปรุงให้สวนหลวง ร.๙ แห่งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และช่วยกัน บำรุงรักษาให้เป็นมรดกที่มีคุณค่าที่ลูกหลานทุกคนจะเกิดความรัก และความภูมิใจใน ชาติตลอดไป

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

คณิต เขียววิชัย. หลักนันทนาการ. โรงพิมพ์ม.ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม, 2534.

เด่นดวง พุ่มศิริ. ประเพณีไทย. มัคคุเทศก์กับการนำเที่ยว เอกสารการอบรมมัคคุเทศก์. พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 84. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528.

ธิดา ชมพูนิช และคณะ. ความเข้าใจในศิลปะ. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 1-3. วิทยาลัยครุนครปฐม, 2526.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ, 2544.

นิพนธ์ สุขสวัสดิ์. วรรณคดีเกี่ยวกับชนบประเพณี. โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2521.

พีระพงศ์ บุญศิริ. นันทนาการและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร, 2542.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สมควร กวียะ. การประชาสัมพันธ์ใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์, 2547.

สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการชุมชนและโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สมยศ นาวิการ. การพัฒนาองค์การและการจูงใจ. หน้า 169. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดวงกมล, 2521.

สุรรัตน์ เตชาทวีวรรณ. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการสอนคณะวิทยาการจัดการ. หน้า 71-76. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

หุลย จำปาเทศ. จิตวิทยาการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามัคคีสาสน์ จำกัด, 2533.

อำนาจ เจริญศิลป์. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนส ไตร์, 2543.

บทความในวารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

พิชา พิทยขจรวุฒิ. "ทำไมจึงต้องมีสวนสาธารณะและที่พักผ่อนในเมือง." จุลสารสภาวะแวดล้อม. ปีที่ 7 เล่ม 2 (พ.ศ. 2531) : 27-31.

เอกสารอื่นๆ

การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. http://www.bangkoktourist.com/thai_index.php เข้าถึงวันที่ 3 เมษายน, 2550.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. <http://www.tat.or.th> เข้าถึงวันที่ 26 มีนาคม, 2550.

กฤษณทศพิศ มาลากุล ณ อยุธยา. "การศึกษาเปรียบเทียบความพอใจระหว่างผู้อยู่อาศัยในแฟลตกับเรือนแถว กรณีโครงการเคหะชุมชนบางบัว 2." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

เกตุร ศรีม่วง. "ทัศนคติของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การสวนสัตว์ ศึกษาเฉพาะกรณีสวนสัตว์ดุสิต." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

แก้วกันยา อิมวัฒน์. "การจัดการและการพัฒนาด้านนันทนาการสวนหลวง ร.๙ กรุงเทพมหานคร."
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

ชนิษฐา เนตรล้อมวงศ์. "ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

ชรีณี เดชจินดา. "ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดกากอุตสาหกรรม
แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2535.

ธนาภรณ์ เมตณีสฤติ. "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อ
วีดิทัศน์ : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร."
วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
เพื่อการพัฒนาทรัพยากร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

ดาริกา จารุวัฒนกิจ. "ปัจจัยการสื่อสารภายในองค์การที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของ
พนักงานกลุ่มบริษัท มินิแบ (ประเทศไทย)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหา
บัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

นิธนา เมลืองนนท์ "ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของการบินไทย ศึกษากรณี
ผู้โดยสารชั้นธุรกิจในเส้นทางบินระหว่างประเทศ." วิทยานิพนธ์หลักสูตรวารสาร
ศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. "พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทย."
วิทยานิพนธ์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษย์
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

พิชัย ศรีใส. "ความพึงพอใจในการทำงานของครูผู้สอนวิชาการทำงานและอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3." ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534.

เมตตา เสวตเลข. "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวประเภทนันทนาการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสวนสัตว์ดุสิต." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. <http://th.wikipedia.org/wiki/> เข้าถึงวันที่ 17 กรกฎาคม, 2550.

วิชัย นวชัย. "ความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อบริการสวนสุขภาพสาธารณะ เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม." สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.

วิศิษฐ์ ธรรมศรี. "ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการในสวนหลวง ร.๙." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริการทรัพยากรป่าไม้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

เวทิสรา กาญจนแก้ว. "ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการต่อการจัดการสวนสาธารณะ : กรณีศึกษาสวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี." วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.

ศูนย์กลางบริการภาครัฐ. <http://www.ecitizen.go.th> เข้าถึงวันที่ 16 กรกฎาคม, 2550.

สวนหลวง ร.๙ เส้นทางสุขภาพ. <http://www.yourhealthyguide.com/parks/park-rama-9.htm> เข้าถึง วันที่ 18 กรกฎาคม, 2550.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

<http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/bkk/bkk143.html>. เข้าถึงวันที่ 18 กรกฎาคม ,2550.

สิทธิรัตน์ ปราชินบุรพรัตน์. "ขีดความสามารถทางสังคมสำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิต วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

อินทิรา วัฒนนิมานนท์. "ความพึงพอใจของผู้ประกอบการในจังหวัดชลบุรีต่อคุณสมบัติของ ลูกจ้างที่สำเร็จอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม." วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534.

Books

Abraham H, Maslow. Motivation and Personality. New York : Harper and Row, 1970. : 69-80.

Benjamin B, Wolman. Dictionary of Behavioral Science. Van Nostrand : Reinheld Company, 1973.

David Krech and Richard S. Crutchfield. Individual in Society. New York : Mc. Graw-Hill, 1962. : 77-84.

Harvey Wallestein. A Dictionary of Psychology. Maryland : Penquin Books, 1971. : 25-26.

Joseph Tiffin and Ernest J. Mccomic. Industrial Psychology. Englewood Cliffs N.J. : Prentice Hall, 1965.

Maynard W, Shelly. Responding to Social Change. Pennsylvania : Dowden Hutchison&Press Inc., 1975.

Ott Romney. Off the Job Living. New York : A.S. Barues Company, 1945.